

NAGYVÁRAD

Főszerkesztő: HEGEDŰS NÁNDOR

Felelős szerkesztő: MARÓT SÁNDOR

A tisztviselő beszélje a nép nyelvét

A Beiusul című belényesi laptársunk tegnapi száma a „Moskovits-élet” címen a következő vezércikket közli:

Biharvármegye prefektusa megakadályozta Moskovits urat, hogy magyar nyelven beszéljen egy bizottságban, ahova azért hívták, hogy nézetét bizonyos kérdésekben, amelyek Nagyvárad minden adózóját érintik, kifejtse. A prefektus ur figyelmeztetése a kisebbségek körében nagy szenzációt keltett. És tal. Moskovits ur nem állami tisztviselő, mint némafelet hívták oda és így joga volt, hogy a nyelven fejtse ki véleményét, amelyen jobban beszél. Olyan jog ez, amelyet senki nem lehet megtagadni. A fenti körülmények miatt s a melynek megtagadására írott törvény módját nem ad.

Mégis a Moskovits-életnek több tanúsága van. Azt bizonyítja nekünk, hogy a mi pártjaink nem szabták ki helyes utjait a kisebbségekkel szemben. Ha a néppárt egy reális paktumot kötött a Magyar Párttal, úgy a több párt árulásról beszélnek, hogy aztán a másik pártot tülteték ki és olyasmint ígérnek, amit nem tudnak betartani. És amilyen a pártok magatartása, olyan a felelős személyek is a kisebbségekkel szemben, egyesek nagyon engedelműek, mások túl radikálisak és így megkezdik a zűrzavart keletkeztetést, amely az állam magasabb érdekeire nem kedvező. Ha a kisebbségekkel szemben nem voltunk radikálisok, a kezdetektől fogva, mint a szerbek, olaszok és csekok, akkor most oly politikát kell folytatnunk, amely egyaránt szolgálja a román érdekeket és az állam érdekeit. A mi elvünk az, hogy a magyar kisebbségeknek, amelyek loyálisan akarják beilleszkedni az állam keretébe, adjuk meg az összes lehetőségeket, hogy megelégedjenek a törvény alapján és a törvény teljes körével csak azokat büntessék meg, akik ezt beilleszkedést akadályozzák. Ezzel szemben a zsidó kisebbségnek semmiféle jogot nem lehet adni, míg ő maga nem tisztázta a magatartását az állammal szemben, viszont loyálisoknak kell lenniük azokhoz a zsidókhoz, akiknek hazafias tettei elvitathatatlanok.

Ezek az elvek vezetnek bennünket. Eppen ezért a Moskovits-élet elkerülhető lett volna, főleg, mert olyan disztingváló lényről van szó, aki tanácsaival, munkájával és rátermettségével hivatása magaslatán áll.

Ha arról van szó, hogy a román nyelv respektálását kívánjuk, úgy ezt keressük más területen. A prefektus ur most jött közénk, de ilyen kiabrándulásban lesz része, ha meg fogja ismerni a vármegyét és meg fog győződni a román nyelv meggyalázásáról, a közigazgatási, pénzügyi, vasuti és postaszolgáltatásban az egész országon. Ezen a téren valóban nem kell kimélni senkit. Elsősorban pedig a prefektus ur ne merjen kiméletet és hisszük, hogy nem is fog vakorolni.

Olyan téma szövik ki a Beiusul cikkében, különösen annak utolsó pár sorából, mellyel behatárolt érdemes foglalkozni.

Ez a tisztviselő nyelvhasználatának gyge.

Nem tudjuk tisztán kibogozni, hogy a Beiusul mit gondol ezen a kifejezésen, hogy nem kell itt kimélni senkit. Mit akar, mire szidit, mire uszít?

De az előzmények, a cikk egész témája azt a gyanút ébreszti bennünk, hogy a belényesi lap a tisztviselő magyar nyelvhaszná-

latára ellen horkan fel és kér orvoslást és megtorlást.

Nagyon kérjük a prefektust: legyen megfontolt és mérlegelje belátással a helyzetet és ama bizonyos kiméletlenséget, amit a Beiusul követel, ne igyekezzék alkalmazni.

A tisztviselőknek minden demokratikus felfogás szerint érteniük kell a nép nyelvét. Jól, becsületesen, eredményesen közigazgatni a nép nyelvén ismerete nélkül nem lehet. Nem megengedni, de megkövetelni kell minden tisztviselőtől, aki nem román vidéken funkcionál, hogy a körülötte lakó nép nyelvét beszélje. Amint az állam megkívánja a tisztviselőktől, hogy az állam nyelvét tudja, azonképpen jogosan várja el az adózó, jogkereső közönség is, hogy a tisztviselő értse az ő nyelvét. Ha tehát a Beiusul cikkírója a pénzügyigazgatóságon, a postán, vasútnál főszolgabírósnál, alispáni hivatalban, községiúrában azt hallja, hogy a felekkel a tisztviselők magyarul beszélnek, ez még nem jelenti a román nyelv megszegését, ez az igazi államérv és valódi konszolidáció szolgálatát jelenti. Tiltakoznánk a legnagyobb határozottsággal az ellen, hogy e téren a prefektustól kiméletlen fellépést követeljenek. Ez különben — hisszük — nem is fog bekövetkezni, mert a prefektus a nagyváradi tisztviselőkhöz intézett beszédében is kiemelte, hogy a közönséggel előékenyen kell bánni, meg kell hallgatni és szolgálatára kell állni, már pedig mindezeknek elemi feltétele, hogy olyan nyelven beszéljenek vele, amit az meg is ért.

A román nemzetiségi mozgalmak a régi Magyarországon elsősorban és főleg arra irányultak, hogy a tisztviselők, akik román lakta vidéken működnek, értsenek románul. Kezdve a balázsfalvi határozatoktól végig a Kossuth—Cuza-fele tárgyaláson, a híres memorandumon, a különféle nemzetiségi kongresszusok határozatain egészen a gyulafehérvári határozatokig, az volt a román intelligencia egyik vezető eszméje, hogy a tisztviselő beszéljen a nép nyelvén, mi több, hogy a népet saját véréből, saját fájából való tisztviselő igazgassa, ami a gyulafehérvári 3. pontban is meg van írva.

Mi a magyar nemzetiségi politikáról több ízben elmondtuk már őszintén a véleményünket, de azért mégis tény, hogy míg Andrássy Gyula belügyminisztersége idején legalább azt rendelte el, hogy senki körorvos, vagy községi orvos nem lehet, ha nem ismeri a község népének nyelvét,

Pedig Magyarország egy sovíniszta szerkezetű állam volt, amelynek közigazgatási struktúrája a magyar intelligencia vezetőszerepét nyugodt, ezzel szemben Románia nemzetközi

alapvető fundamentumának a kisebbségi nyelvek respektálása az egyik legerősebb pillére.

De van a kérdésnek másik oldala is. Lehetséges az is, hogy a Beiusul abban találja a román nyelv megalázását, hogy nemely hivatal magyarjuk tisztviselője a román felekkel nem érintkezik klasszikus román nyelven, töri az állam nyelvét és bizony, Eminescu, Cosbuc, Goga szebb román stílusban irtak, Notaras és Demetriade cselegőbb román idiomát deklamálnak, mint ők. De ha ez a román nyelv meggyalázását jelenti, akkor senkinek sem szabad elkezdenie egy nyelv megtanulását, mert az új nyelvet tudóknak egy ezreléke csak az, aki ezt a nyelvet tökéletességgel el tudta sajátítani. Attól a boldogtalan magyar tisztviselőtől, aki kenyérgondjai, küzdelmei közepette, hivatalos kimerültsége után az álomtól és pihenéstől ellopott szabad óráiban tanulta meg ripsz-ropsz az állam nyelvét, nagyon elegendő és nagyon szép, ha a román közönséggel meg tudja magát érteni és a román felet ki tudja szolgálni. A tisztviselőnek román nyelvtudása ennél a mai generációnál nem szorítkozhat egyébre, minthogy román nyelven hivatalos teendőit kifogástalanul ellássa és a román jogkereső-közönség kívánságait megértse, arra románul válaszoljon tudjon. Bizony ez a nyelv, amit ezek a tisztviselők megértenek, nem a tudományos akadémiá nyelve, nem Jorga és Gorun, nem Rebreanu és Nichifor Crainic nyelve, de lelkiünkre mondjuk, az is csoda, amit tudnak és az a haladás is heroizmus. amire a román nyelvtudásban szert tettek és minden intelligens és jószívű román ember belátására apellálunk, amikor kárhozzatjuk azt a felfogást, amely a verejtékkal, idegmegfeszítéssel románul beszélő magyarjuk tisztviselő dadogását, nyelvi kerékbetörését a román nyelv meggyalázásának tekintené. E tekintetben minden kiméletlenség csak virgács volna azért az igyekezetért, hogy valaki ha fogyatekosen, de igyekezett megtanulni az állam nyelvét. Hogy a tisztviselők között akár közigazgatásnál, akár vasútnál, vagy postánál most nyelvraziát rendezzenek, a jóhangzás, a jócséngés, a grammatikai korrektség, a nyelvi zamat szempontjából, ez az imperium romanizálási rendszerében is a legszeretenebb gondolat. Aki nem román és románul beszél, az nem gyallázza meg, hanem terjeszti és felemeli a nyelvet és a Beiusul nagyon helytelenül teszi, ha azt a helyes felfogást, amellyel cikke elején a magyar nyelv használatát a polgárság részéről nem kifogásolja, azzal akarja a sovíniszták előtt jóvátenni, hogy egy merész fordulatot a prefektus figyelmét más vadászterületre akarja fordítani.

A cikk még a zsidóságra is tesz célzást. Erre vissza fogunk térni.

**Irathozzon be
a Hegedűs kölcsönkönyvtárba.**

Ma kezdődik a Népszövetség őszi ülészsaka

Genf, augusztus 31. A Népszövetség hétfőn megkezdte tanácskozásait a gazdasági bizottság ülésével, szerdán a népszövetségi tanács és a pénzügyi bizottság tanácskozásai. Szeptember 7-én nyitják meg a Népszövetség hatodik ülészsakát. Briand szerdán érkezik autón és a népszövetségi tanács aznap ülésén elnökölni fog, mert az elnöklés sora most Franciaországon van, Painlevének az a szándéka, hogy szeptember 6-án utazik Genfbe és az elnöklésben fölviszítja Briand-t. Egy nappal később Painlevé nyitja meg nagyobb beszédével a Népszövetség szeptemberi ülészsakát. Az ülés csak egyik legjelentősebb programpontra az osztrák probléma.

Apponji Albert gróf a Népszövetség ezidei közgyűlésének jelentőségéről a következőket mondotta egy újságíró előtt:

— A Népszövetség közgyűlésén, emberi beállítás szerint, sohasem történik olyasvalami, ami reánk nézve bármi néven nevezendő befolyással lehetne. Reánk nézve a legérdekesebb kérdés — amellyel egyébként nekem semmi dolgom nincsen, — kétrendbeli erdélyi kisebbségi panasz; a birtokaiktól megfosztott krassószerényi magyar telepeseké, a másik a magyar kisebbségi egyházaké, iskoláiban. Ezt nem a plénüm tárgyalja, hanem a conseil és kíváncsiak vagyunk, hogy miképp fog eljárni ez alkalommal. Nekem direkte semmiféle eszlekvő szerepem ebben az ügyben nincsen, mert a conseilnél mint publikum jelen lehetek ugyan, de hozzászólási jogom nincs és a dolgok rendes menetében a conseil nem is tesz erről a kérdéssel jelentést a közgyűlésnek, mert hatásköre egészen önálló ebben. Éppen ebben az ügyben, amely bennünket leginkább érdekel, a közgyűlésnek és ennek folytán nekem tulajdonképpen semmiféle szerepem nincs. A közgyűlésnek a programjában csak két pont van, amely minket érdekel. Az egyik a főtitkárság jelentése a múlt évben törtétekről, amelynek keretében általános vita fejlődhetik az egész helyzetről. En ma még nem tudhatom, hogy hozzá fogok-e szólni ehhez vagy sem. A másik a conseil bejelentése a tavaly megszavazott és Anglia ellenállása folytán elejtett ismert protokollumról, amely az általános békebiztosítékokat tartalmazta volna és amelynek helyébe lépne a külön megegyezés Anglia, Franciaország és Németország között. Ez az ügy minket annyiban érdekel, hogy a tavalyi genfi protokollum az általános lefegyverzési konferencia megtartása felé volt hivatva vezetni és ez volt az oka, hogy magyar szempontból emelhető minden ellenvetés dacára és ahhoz hozzájárultam — fönn tartva természetesen kormányomnak és a magyar nemzetgyűlésnek teljes elhatározási szabadságát. Ebből folyólag a protokollum elejtésének kérdése is főleg abból a szempontból érdekel minket, hogy ezzel kútba esnek az általános lefegyverzési konferencia is, amelyhez pedig mindenáron el kell jutnunk, mert ez volna az az alkalom, amikor némi kilátással a sikerre, meg lehetne kísérelni a legyőzött államok egyoldalú lefegyverzésében rejlő rettenetes sérelemnek a megszüntetését, az egyenlő nemzetközi jogi helyzetnek keresztülvitelét. Nagyon természetes, hogy ezek a szempontok a nemzetek szövetségénél szövegnél fogak kerülni; hogy minő alakban és minő eredménnyel, arról most beszélni idő előtti dolog.

Nehéz problémát ad a kereskedelmi és iparkamarai választás

Hogy kik legyenek a kereskedelmi és iparkamara vezetői, erre nézve a Nagyvárad vasárnapi száma foglalkozott vezércikkében, melynek meglehetősen élénk visszhangja támadt a város egész közgazdasági életében, kereskedelmi és ipari körökben. Ugyancsak kemény és nehéz problémát ad az a választás, tekintettel arra, hogy az idevonatkozó törvény körülményessége meg komplikálja a helyzetet. Ismeretes, hogy körülbelül huszonháromezerre rug az azoknak száma, akiknek — a törvény értelmében — itt Nagyváradon kell leadnia szavazatát. Három megye: Bihar, Szatmár, Máramaros területén lakó bankár, gyáros, nagy és kis kereskedő, iparos, kézműves stb. lajstromozva kell, hogy leadja voksait és az egyes kategóriák csak a maguk szakmabeli jelöltjére szavazhatnak. A helyzet ilyenformán az lenne, hogy három vármegyének különböző kommercialis és kereskedelmi osztálya kölcsönösen el kell, hogy fogadják a listát, tekintet nélkül, hogy a rajta szereplő egyéneket ismeri-e, azok képességéről, odaalosságáról megvan-e győződve. Tegnap számunk iparos mellékletében közreadtuk a kamarai képviselők milyen kategóriákban csoportosodnak össze. A nagyvárad kamarai tagjai tizenegy kategóriába vannak felosztva és az eddigi megállapítások szerint a helyzet az — ami éppen nem feltűnő — hogy a tagoknak igen túlnyomó többsége a kisebbséghez tartozik. A kívánság az, hogy a kamara megválasztandó tanácsának fele magyar és fele román legyen, illetve, hogy a megválasztandó negyven tag között a paritás fennálljon. Ezek szerint a páktum eszméje vetődött föl és ez irányban a tárgyalások meg is indulnak. Nagyon üdvös dolog volna, ha a tárgyalások eredményre vezetnének, mert — mint a vasárnapi vezető cikkünkben kifejtettük — Nagyvárad egész közgazdasági életére elsörendű fontossággal bír, hogy a kereskedelmet és iparosságot méltán és joggal képviselő emberek kerüljenek a kamara vezetésébe.

Főlkereztük Popper Ákos dr vezérigazgatót, a Kereskedelmi Csarnok elnökét és véleményét, felvilágosítását kértük a bekövetkezendő választásokra vonatkozólag.

— A tárgyalások, — úgy mond — a Kamara régi vezetősége és a Csarnok megbízottai között már folyamatban vannak. Meg kell jegyezni, hogy a helyzet nehéz és a törvény is meglehetősen súlyosbítja azt. Abba a kívánságba, hogy a kamara megválasztandó tanácsának fele román, fele pedig a kisebbséghez tartozó emberekből álljon, készséggel megyünk bele. El nem hallgathatom azonban azt a sajnálatos tényt, hogy bár a választók igen jelentékeny többsége tartozik a kisebbséghez, mégis egy-egy szakmánál és osztályoknál igen tekintélyes és erre a mandátumra mindenképpen rászolgáló embe-

rek maradnak ki, mert a törvény szükmarasága folytán a legfontosabb osztályoknál is hely van fenntartva: három megye részére.

— Az volna az ideális, ha mindenki volna érdeme és a polgárság megbízatása szel jutna be olyan testületbe, ahol nem a politika, hanem a közgazdasági szempont, a kereskedelmi és ipari érdeke a fontos. Popper Ákos dr megjegyezte még, hogy a Csarnok a jövő hét folyamán fontos választmányi ülést tart, ahol a jelöléseket megejtik.

Nógrády József

angol és francia uriszabó üzlete Bulev. Rege Ferdinand (Rákóczi-ut) 10.

ujonnan berendezve megnyit

A legújabb angol szövetekben állandó nagy raktár.

UJKALAPSZALON EREDETI MODELLE

KEPES ERZSI és KORNFIELD BLANKA

Strada Vlahuta (Szt. János-utca) 2. szám.

Legújabb divatu formák, valamint színes bársony kalapok állandó raktára. — Alakítások versenyen kívüli árban készülnek.

Bejegyzett ügyvéd

32 éves, 10 évi gyakorlattal, ki a román, magyar és német nyelveket jól tudja, szerény fizetési igényekkel október hó 1-étől ügyvédi irodában

alkalmazást keres.

Dr László Andor, Agnita (Jud. Tarnava-Mare).

PAPINI: Krisztus története ára fűzve 360 Lei

Kosztümöt, kabátot és franciáruhákat legszebben és legolcsóbban készít

Radó

Strada D. Cantemir (Beothy Odón-utca) 6. szám alatt

Atlantic- és Apolló mozgók

6 1/2 és 9 1/2 órákor

6 1/2 és 9 1/2 órákor

Slóger!

Ma, kedden először:

Slóger!

Dicsőség útja

Hatalmas társadalmi dráma 10 felvonásban.

A főszerepekben: Lil Dragover és Hans Mierendorf

Az Atlantic nyári mozgó 9 óras előadásán

Szenzáció Perczel Sári Szenzáció

világhírű táncművész előadja klasszikus táncait.

Az Atlantic nyári mozgó 9 óras előadásán a kedvezményes és szabadjegyek érvénytelenek.

Sürgő az egyetlen biztos hashajtó

Bécs tüntetése a csatlakozás mellett

Bécs, augusztus 31. Ausztria közvéleménye körében egyre nagyobb méreteket ölt a Németországhoz való csatlakozás gondolata. Ez az augusztus 31-én tartott gyűlésen, amelyet vasárnap délelőtt az Rathaus német nemzeti szövetség rendezett a Rathaus nagy néptermében. A gyűlésre Bécsbe érkezett a szövetségnek számos tagja Németországból is. Loebbe németbírósági gyűlési elnök vezetésével délelőtt 10 órára szünetelt meg a Rathaus nagyterme és az épület előtti téren, akadó záporban mintegy tízezer főnyi tömeg gyűlt össze, amely hangosan követelte a Németországhoz való csatlakozást. A népes gyűlést a kommunisták meg akarták zavarni és ezért szétüzenéseket és verekedéseket provokáltak. A rendőrség erre közbelépett és a zavargók közül többieket letartóztatott. A Rathausban levő gyűlésen Loebbe dr., a németbírósági gyűlés elnöke, fejtegette azokat a politikai föladásokat, amelyeket a csatlakozás elérése végett megoldani kell.

Több más szónok a csatlakozás gazdasági jelentőségét fejtegette.

Holnap husz vidéki adótitst megkezdik a végrehajtást

Vasilescu pénzügyigazgató a végrehajtásról

Tegnap a megyei adóhivataloktól husz adótitst érkezett Nagyváradra és holnap megkezdik a végrehajtást. Vasilescu pénzügyigazgató ezen tulzottan erőlyes intézkedése előreláthatólag súlyos hatással lesz a város közgazdasági életére, mert hiszen

a végrehajtók rövid két-három hét alatt több mint huszonhat millió lelt akar-nak behajtani a nagyváradai adózóktól.

A mai gazdasági viszonyok mellett Nagyváradról igen tekintélyes összeget behajtani szinte lehetetlennek látszik, de ha a legerősebb eszközökkel ez sikerülne, lehetetlen, hogy a város gazdasági élete ekkora összeg kivonását ne érezze meg.

Felkerestük Vasilescu pénzügyigazgatót, aki a következőket mondotta:

— Az én hatáskörömbbe tartozó területen 1923. és 1924. esztendőkről 33 millió 824 ezer lei adóhátralék van behajtatlanul.

Ebből a megye hét és háromnegyed millióval, a város pedig huszonhat millióval tartozik. Mindjárt az első percben látszik az aránytalanság. A megyében sokkal rendesebben fizették az adót.

— Azt Önök is tudják, hogy az adóbehajtást júniusban kezdtem meg. Akkor a Kereskedelmi Csarnok küldöttsége eljött hozzám és halasztást kértek tekintettel arra, hogy júniusban holt szezon van és így nem tudnak pénzhez jutni — szeptember 1-ig halasztást kértek. A halasztást szó nélkül megadtam és a vidékről berendelt adótitstjeimet hazaküldtem. Most már újabb haladékot nem adhatok, mert Bukarestből szinte naponta kapok sürgető táviratokat.

Beszélgettünk egy kereskedővel, akinek nagyobb adótartozása van és a következőket mondotta:

— Sajnos, a végrehajtással beszedenő sok millió kivonása érzékenyen fogja érinteni a kereskedelmet. Mi kötelességünknek tartjuk

Csak hogy megtaláltam ! !

az igazán szolid, megbízható céget, hol minden divatos ruházati cikket teljes bizalommal a legolcsóbban lehet állandóan beszerezni.

:- Boldog vagyok, hogy ráakadtam :-

KOVÁCS Testvérek

NAGYÁRUHÁZÁRA

SAS-PASSAGE

Itt aztán a világon minden textil, selyem, szövet, szőnyeg és mosó árut csodás olcsó árakban árusítanak, amit a következő árak igazolnak:

	Lei		Lei		Lei
Jó mosó tennis-flanell	33	Szép kabátra való szövet.	225	Elegáns jemper kelme	290
1 méter		1 méter		1 méter	
Jó mosó ing-flanell	38	Divatselyem marocaine	290	Elegáns krém posztó	450
1 méter		1 méter		1 méter	
Jó mosó divat barchend	68	Divat selyem cristalin	310	Kitűnő minőségű vászon	45
1 méter		1 méter		1 méter	
Széphuhára való szövetek	85	Divat mintás marocain	375	Kitűnő minőségű chiffon	42
1 méter		1 méter		1 méter	
Szép kosztümre való szövetek	175	Elegáns jemper-trico	410	Kitűnő minőségű zephier	47
1 méter		1 méter		1 méter	

KOVÁCS TESTVÉREK nagyáruháza Sas-passage

TELEFON 5-59

Az ország legnagyobb és legolcsóbb divatáruháza.

TELEFON 5-95

hogyan az adótervezésünket megfizessük, de most már világosan látható, milyen következménye van az irreális adókövetésnek.

— Az adó, amit reánk kivetettek, túlzottan nagy. Mi ezt kijelentettük már a kivétő bizottság előtt, de nem hallgattak meg bennünket. Azt hitték, hogy mi tendenciózusan akarunk megszabadulni az adózástól. Most már beláthatjuk, hogy nem így van, mert a nagyváradi kereskedőtársadalom tudatában van annak, hogy adót kell fizetni, de az ilyen arányú túlterhelést a piac gazdasági megrendülése nélkül nehéz lesz kibírni.

Elhárult a legvégső akadály is

a Kereskedelmi Csarnok őszi mintavására elől és szeptember 12-én feltétlenül megnyílik ez a nagyszabású kiállítás, amelyre több mint száz kereskedő és iparos jelentette be részvételét. Ezt az alkalmat valóban meg kell ragadni a kereskedőknek és iparosoknak, főleg azért, mert kitűnő oportunitye lesz az őszi szezonnak és már eleve is igen tekintélyes mennyiségű árut helyezhetnek el a váradi üzletekben. Nem szólva Nagyvárad vevőkörziségeiről, igen sok vásárló fog ideözönlenni az ország különböző részeiből a váradi Messére. Gondoskodik természetesen a vásár rendezőse számos attrakcióról, így például sorsolásról, amely mellett, hogy értékes tárgyakat juttat a látogató közönségnek, kitűnő reklámul fog szolgálni a kiállítók számára is.

Bezárják a

A kávéházak sora ma éjszaka megfigyeltokozik. A új köntöst kap, s ragyogó színben köszönti majd az idei szezon. A kávéházat egy nyolc éven át volt tulajdonosa Keszler Gyula vette át, s társa lesz a megújított üzletben Lovassi Márk. Október elejére elkészülnek a renoválási munkálatok és akkor elegáns miliójával egy világvárosi kávéház fogadja vendégeit.

Egy perfect könyvelőnő román nyelvű tudással és egy ügyes intelligens

üzletszerzőt és pénzbeszedőt

fix és jutalékkal felveszek. Személyesen található vagyok ma 12. és 2 között Str. Ep. Pavel (Pável-u) 28. Oradea-Mare,

Eredeti **Angol és Francia**
parfömök, kölnivizek,
szappanok

arckrémek, kötszerek és gummikulonlegességek

**szolid árban
beszerezhetők**

NINON

illatszertárban, Piața Uniri No. 2. Janky cég mellett

Két gyilkosság

Verekedés áldozata lett egy bérkocsis — Egy szaldobágyi legény titokzatos halála

Az alkohol most megint egyszerre két emberáldozatot követelt magának vasárnap. Egyik gyilkosság a lóvásártéri korcsmában történt, a másik Szaldobágyon.

Vasárnap délelben a lóvásártéri Guttman-korcsmában Fülöp József három bérkocsis társával iddógált. Néhány perc múlva belépett a korcsmába egy Szabó Gyula nevű fuvaros, aki már részeg volt. Pálunkat kért Lajos Pálnétól, a korcsma vezetőjétől s amikor az nem adott neki, a sarokban iddógáló fuvarosokhoz ment. Beszélgetett velük és a beszélgetésből veszekedés lett. Szabó az egyik bérkocsissal, Fülöp Józseffel bírokra kelt. Fülöp, aki csendes, magabavonult ember, hogy a veszekedést elkerülje, ki akart menni a korcsmából, de Szabó egy bottal utanasujtotta. A korcsma ajtaja előtt újból verekedni kezdtek és csak egy rendőr tudta elválasztani őket. Fülöp és a bérkocsisok ekkor visszamentek a korcsmába, Szabó pedig eltávozott.

Néhány perc múlva azonban az izgága és verekedő Szabó Gyula, aki a környékek réme volt és akitől féltek a korcsmárosok, mert tudták, hogy ahová belép, ott veszekedés lesz, visszajött és hangos kiáltással támadt Fülöpre.

— Miért ütöttél meg?

Szabó kezében egy hosszú pengéjű zsebkés volt és azzal hadonászott. Többen felugrottak, hogy lefogják, de nem bírtak a részeg, feldühödött emberrel.

Verekedés közben Szabó Gyula a szerencsétlen Fülöp Józsefet a fején sulyosan megsebesítette és a baltájába szúrta. A szerencsétlen ember véresen terült el a földön, de ugylátszik Szabó Gyulának ez sem volt elég, mert az arccal földönfekvő Fülöp Józsefre vetette magát és a kését nagy erővel a hátába szúrta és megforgatta.

Még ekkor sem tudták lefogni és Tanásze János bérkocsissal, aki igyekezett csitítani Szabót, az a karjába szúrta.

Kivonultak a mentők, de csak Tanásze sebeit tudták bekötözni, mert a szerencsétlen Fülöp József akkorára kiszenvedett.

Szabó Gyulát azonnal letartóztatták, de mivel teljesen részeg állapotban volt, csak hétfőn reggel sikerült kihallgatni.

Starak kapitány felvette a jegyzőkönyvet, Szabó ott állt előtte, most már teljesen józan. Hatalmas, szélesvállú ember. Az arca tele van ütésekkal, a verekedés közben sulyosan összeverték.

Szabó a rendőrkapitány előtt részegségével védekezik.

Kijelenti, hogy nem tudja mi történt vele a végzetes órákban. Egy fél liter pálinkát ivott, mielőtt a Guttman-korcsmába ment volna. Csak arra emlékszik, hogy valaki megütötte. Hogy azután mi történt, nem tudja.

A bűnelként lefogalt késben a sajátjára ismert és ez kétségtelenül bizonyítja bűnösségét.

Lajos Pálné, aki a korcsma vezetője, mondja, hogy Szabó veszedelmes, verekedő ember, akitől mindig féni kellett. Az első verekedés után valószínűleg a késéért ment halálra. Ezután újra visszajött s ekkor követte el a halálát hozott késsel a gyilkosságot.

A kihallgatás után Szabót átkísérték ügyészségre. A szerencsétlen Fülöp holttestét pedig hétfőn délután felboncolták.

A másik gyilkosság egy szaldobágyi korcsmában történt és nagyon rejtélyes körülmények között, úgy hogy ma sem tudták megállapítani, hogy ki a gyilkos.

Hétfőn hajnalban telefonon értesítették nagyváradi rendőrséget, hogy Szaldobágyon meggyilkoltak egy legényt.

Wolf kapitány 4 lovasrendőrt és egy tektivet küldött ki, akik a szaldobágyi korcsma udvarán egy lepellel letakarva találták Balogh József fiatal legény holttestét.

A nyomozás megállapította, hogy vasárnap Csoma Imre korcsmájában bál volt, itt mulatott Balogh József is, aki éjszélután kiment az udvarra. Csak rövid ideig lehetett kint, amikor mulatozók segélykiáltásokat hallottak az udvaron. Azonnal kirohantak és a földön fekvő látnak Balogh Józsefet, akinek melléből a szivárgott elő. Senki nem volt a közelében amikor kérdezték, hogy mi történt vele, rögtve csak annyit mondott:

— Perei Sándor ölt meg.

Többet nem lehetett kivenni a szerencsétlen fiatalembertől, aki rövid idő múlva a kintin közt halt meg.

Nagyon rejtélyessé teszi az ügyet az, hogy Perei nem volt ott a korcsmában a mulatón és a faluban sem találják. Ha a meggyilkos állítása igaz, akkor valószínű, hogy a gyilkosság elkövetése után Perei elmenekült a helyszínről. A rendőrség és a csendőrség nyomozása, de még ezideig nem sikerült megtalálni.

* A Gutenberg Dalkör kulturdélelőltette, nyomdászok kiváló Gutenberg dalárdája szeptember hó 13-án, délelőtt fél 11 órakor a Kőr disztermében nagyszerű műsorszámok álló matiné rendez, amely iránt széles közérdeklődés nyilvánul meg az egész városból. Az agilis rendezőség belépődij nélkül rend meg ezt a kulturális szempontból nagyon értékes matiné, amelyen városunk legkiforrottabb kedvelői lépnek fel. Két kis szociális dráma s repetit Anné Ödön, Bóna Eta és Laczka Isti alakítják az ő elismert képességeikkel. Sz. Gizi és Homoky Józsa táncszámokkal, Hal Bőrsike Várady Aladár, a kiváló zeneszerző újabb dalait énekl, Kohn Béla Ady-Petői-verseket szaval. Fellépnek még Balogh Lajos Farkas Sándor, valamint a dalkör mutat be néhány pompás dalt Laszczik tanár vezetésével.

Selyemfényű tuszer, grenadin, függöny és ágyak ritóre 150-200 cm. HAJNAL és ROZSA cégnek.

Dorian Terrasse — Dorian filmszínház
9 órákor. 6 órákor.

Ma kedden

ZAZA

Egy színeszű története 6 felvonásban.

A főszerepben: **Glória Swanson.**

Dorian slóger film

Előzőleg a legújabb Dorian-revü.

Kedvezményes jegyek a 9 óras előadásra nem érvényesek.

Jön: „A szent büne” Jön:
Hípnózis filmen.

I belgiumi magyar gyerekek

(Beszélgetés Beller Ipoly premontrai kanonokkal)

A belgiumi gyermek nyaralattási akció Hollandiából indult ki. Hollandiában már régebben volt ez a mozgalom. Ott a budapesti Gyermekvédő Liga szervezte meg és két holland egyesület, a holland Central Comité (protestáns) és a Kortgenboschi katolikus püspök vezetése alatt működő katolikus egyesület voltak nagy segítségére, hogy az akció oly fényes eredményt ért el. Belgiumban nehezebb volt ezt megszervezni, mert még a népek a rokonszenvét kellett előbb megnyerni. A világháború véres emlékei sok keserűséget és ellenszenvet hagytak a belga nép szívében a magyarság irányában. Első feladat volt a híveket körülölelő jégpáncél feltörése, hogy azután megbecsültesse és szeretet szellemé hozza egymáshoz a közel a belga és a magyar nemzetet. E nehéz munkára vállalkozott a magyar származású Beller Ipoly averbodi premontrai kanonok, akinek röviden segítő társai akadtak a belga arisztokrata körökben, a löveni egyetemen és több katolikus körben.

Mikor a belga nép ellenszenvé a magyarság irányában kissé alábbhagyott, kísérlette meg először Jansen kanonok, Turholt-i esperes az első gyermeknyaralattási akciót. Ő ugyanis gyakran látogatólag Hollandiában és ahol e mozgalomnak nagyon sok szép eredményt látta. Felmerült előtte a gondolat, hogy a belga nép körében is jó volna mozgalomnak híveket szerezni annál is inkább, mert ő mint kath. papot, bántotta a gondolat, hogy a tuhyomóban protestáns Hollandiában talán a katolikus gyermekek nem részesülnek kellő lelki gondozásban. Mercier bitoros, mecheli érsek, a legelső akció jóváhagyását és engedélyét kérte ki, hogy az akciót megindíthassa. Meg is kapta és ekkor került össze Beller kanonokkal, aki ezidőtájt Mercier bitoros megbízásából már a Belgiumba akadt magyar munkások lelki vezetője volt.

Ketten vállaltve nekiindultak a belga szívek meghódításának. Faluról-falura, tanyáról-tanyára jártak, hogy a nép rokonszenvét megnyerjék az otthon szegénysorsban sanyúló magyar gyermekek megmentésére. Onnétlen fáradozásuknak, odaadó postolkodásuknak meg is lett az eredménye. Nemcsak megérkezett az első transport magyar gyermek Belgiumba, 60 gyermek, akiket egy Hollandiába ányított csoportból küldött át a magyar Gyermekvédő Liga.

Az első kísérlet fényes eredménnyel járt. A magyarok szeretetreméltósága, udvariassága, intelligenciája rövidesen bevett a belga anyák szíveit. Egymással versenyezve kelte igyekeztek minél kellemesebb és szeretőbb otthon nyújtani az odaagyott helyett. — Beller és Jansen — akiknek munkáját úgy az egyház, mint a főúri körök és az egész belga társadalom nagy figyelemmel kísérte, támogatták, elérték rövid 2 esztendő munka után, hogy ma határozottan több kis magyar gyermek láthatóan otthonra a vendégszerető belga családknál.

Az első idők fagyos fogadtatása már elmúlt és a büszkesége a belga családok, ha magyar gyerekek van nála. Valóságos versengés folyik az egyes miliák között a gyermekek ellátását illetőleg. Soan nem akarják elengedni a 6 hónap elteltével a gyermekeket, hanem tovább is ott tartják; vannak gyermekek, elég szép számmal, akik már 10—12 hónapra vannak távol hazájuktól. Ellátásuk igazán minden dicsőreget megérdemel. Nemcsak jól táplálják őket, hanem még ruhával is. bőségesen ellátják. Előfordul, hogy a hazautazó gyermek 4—5 hatalmas láda ajándékokat, melyeknek legnagyobb részét ruházati cikkek képezik, visz magával a szülői házába. Még a legszegényebb családok is — 3 ruhával lepik meg kis vendégeiket.

Különösen nagy meglepetés volt a belgák számára, — akik bizony a magyarokról igen keveset se azt is csak rosszat tudtak — a magyar gyermekek intelligenciája, udvariassága, vigédelye és szeretetreméltósága. Az iskolában elég szép eredményeket mutatnak fel, mert 2—3 hónap alatt már olykor nagyon beszélnek a francia vagy a flamand nyelvet s így felveszik a versenyt a belga gyermekekkel a tanulásban. Így például a tornauai iskolában az elmúlt évben a legelső emíniens egy magyar fiú volt, aki 9 hónappal ezelőtt még francia nyelven beszélni sem hallott. Alkalmazkodó képességük bámulatos; alig 1—2 heti tartózkodás után már teljesen ösmerősök a szokásokkal és helyi viszonyokkal. A klíma különöségét — páras tengeri levegőt — is hamar megszokják. Betegség, halál alig fordul elő, mert nevelő szülei talán még jobban vigyáznak rájuk, mint saját gyermekeikre.

A gyermekek hitéletének gondoskodására több

tanító és ujjában 2 magyar kath. pap is van velük. Beller kanonok havonként meglátogat minden gyermeket és ezt az utját használja fel arra is, hogy ujjabb és ujjabb családokat nyerjen meg e nemes karitatív munkának.

A jeles szervező premontrai szociális tevékenysége azonban nemcsak az akcióban merül ki, hanem a Belgiumban élő magyar munkásokat és azok családait igyekszik összetömöríteni, hogy visszatartsa őket a bolsevik eszméktől. Így kezdeményezésére alakult meg a Keresztény Magyar Bányászok Egyesülete. Igazán megható az a szeretet és ragaszkodás, amellyel igyekezik megmenteni e munkásokat a bolsevista eszméktől. Mutató is néhány érdekes levelet, amelyet régi meggyőződéses kommunista munkások írtak azután, hogy felvilágosították őket.

A román hadügyminisztérium lovább folytatja a Strasszer-peri

A háboru alatti hadseregszállítási perek között az egyik legnagyobb volt a Strasszer Aladár ellen lefolytatott per, amelyet hadseregszállítási visszaélések címen indítottak meg. A per folyamata alatt Kappel főhadnagy öngyilkos lett, dr. Schatz Jakab kórházi ezredorvos azonban felmentő ítéletet kapott, Strasszer Aladár ellen a bűnügyen kívül polgári per indított a katonai kincstár hat millió korona erejéig, amely aztán megszűnt az impérium változása következtében.

Kalászcorduláskor

Kiss Ida új könyve

Amikor Kiss Ida első könyve, a Shami című regény megjelent, a magyar irodalmi élet első kritikusa, Ignó tus azt írta a könyv előválasza után, hogy ha kiadó volna, szaladna Váradra megkérdezni az írónt, mik az új tervei és mikor adná ki legújabb termelését. Kalka Margit is csak egy vidéki tanító volt addig, amíg a Nyugat felfedezte és a legjobb nevű pesti szerkesztők futottak versenyt hozzá azonnal, írta ugyancsak Ignó tus, Kiss Ida tehetségének méltatásával kapcsolatban.

Csak hogy Ignó tus akkor még előkelő idegen volt itt Erdélyben, aki nem ismerte a mi viszonyainkat, az agyonhajszoltan propagált erdélyi irodalmat, amely végül is erdélyieskedő irodalommal készült átfajulni. Senki sem szaladt itt Kiss Ida írásai után, annak ellenére sem, hogy egy Ignó tus adott neki nobilis márkát. De mit nekünk Ignó tus, amikor Erdélyben, Kolozsváron, Csikszentsimonon és Bendorasszon tucatjával szaladgálnak a destruktív Ignó tusnál — sejhaj! — különb és derekabb irodalmi legények.

Kiss Ida írásai így, egy néhány kivétellel, amelynek a Keleti Újság adott helyet, a budapesti Est lapokban láttak napvilágot, meg amerikai nagy magyar lapok szépirodalmi mellékletein. Ezeket a novelláit, gondolat és szórítmussal teli elbeszéléseit gyűjtötte össze a fiatal író-nőnek egy budapesti könyvkiadó cég és bocsátotta „Kalászcorduláskor” címen könyv alakban is a nyilvánosság elé.

Kiss Ida írásairól valóban az első pillanatban kitűnik, hogy azok csak annyiban erdélyiek, hogy jórészt itt íródtak ezen a földön, az író-nő szülővárosában Nagyváradon. A témái már keresetlen összevisszaságban a szép, a tele életből való: mindenünnen, ahol a vér dudál forró indulok. Kiterül a nagy magyar alföld Kilyeni Nemes Krisztina három lányának léptei alatt, hol „az estéli harangszó végigzuhat az éret, csorduló kalászon és összecsorrenve a nyár-fák ezüstjével leért a partra.”

„A hegyek között megbomlik az este és szürke köntösét kilopja a szántóföldekre észrevétlenül.”

A legfinomabb színekből kever háttérrel Kiss Ida a mindig dekoratív történetnek. Johann Hartsh müncheni szobrász mögött így emlékezik ki a város: „Az Isar völgyéből elszabadult a tavasz, kinyúlásra borzolva a hóvirágok kelyhét keresztül húzott München utcáin megzörgette a cégtáblákat és megszárgatta a Salvator frissen ragasztott plakátait.” Kitérő formaművésze Kiss Ida a szavaknak, amelyek egyforma édes zenével patakanak végig a különösen kitalált meséken s magukkal ringatják, viszik az olvasót. Jezabel királyasszony, a velencei pestis, Hajnal az Esztrán, Vermont asszony keze, Etienne próféta; már maguk ezek az elegáns, távoli illatokra emlékeztető, lúcsa cümei is reveltálják a mi mögöttük van, az exotikusan buja stílusba bujtított mesélőkedvű asszony káprázó színeit.

totta őket tanáik téves voltáról. Legnagyobb hatást a munkásoknál nem is beszédeivel érte el, hanem azzal, hogy a munkanélkülieknek munkát, az éhezőknek táplálékot szerez. Nemes munkájában különösen Mercier bitoros, Rasneur tounay-i püspök, D'Ursel hercegné, Marnix, Limbourg, Visart grófné és a belga arisztokrácia számos tagja segíti, mert a kath. társadalom így akarja ellensúlyozni a bolsevista eszmék előretörését.

Kérésünkre elmondotta még, hogy a közel jövőben Angliába szándékozik átmenni, hogy az ottani gyermekakciót és a munkásügyeket tanulmányozza. Jelenleg szabadságon van és szülei látogatására jött haza, Hódmezővásárhelyre, s innen jött át Nagyváradra, hogy az itteni rendtársait, akik között több régi ösmerőse van, felkeresse.

A román hadügyminisztérium a per anyagát felülvizsgálva utasította dr. Rocsin György kincstári ügyészt, hogy a per Strasszer Aladár és társai ellen újból vétesse fel. Dr. Rocsin tegnap beadványt intézett a nagyváradi törvényszékhez, hogy Strasszer Aladár ellen az osztrák-magyar közös hadügyminisztérium által indított per három millió lei erejéig tegye folyamatba, mert a román hadügyminisztérium jogutódja a volt közös hadügyminisztériumnak. A bíróság a per folyamatba tette.

Talán az első pillanatban érthetetlennek is tűnik Kiss Ida írásában a mondatfüzések gyakori megszakítása, amelynek maga az író-nő is aligha tudna más értelmet adni, mint a kristálypatak annak, amikor megtörik folyása, hogy új csillogásba forduljon minduntalan. A Kalászcorduláskor feltétlen bizonyítotték Ignó tus két év előtti megállapításai mellett, hogy ez a fiatal író-nő egyike a legszebbet ígérő friss talentumoknak és ha egy-két modorosságtól megszabadul, Kiss Ida utja nem foszlik semmibe, hanem felível és elvezet addig, ameddig nagyszerű startja elképzelni engedi. (bl.)

Egy nagyváradi tanár beszéde Jorgához

A napokban záródott be Valenii de Munteban az a Szabad Egyetem, amit évenként Jorga professzor rendez s amelyen a kisebbségi intellektuek is nagy számban vettek részt. A banketten, amelyen kétszázötvenen vettek részt, az összes kisebbségek nevében Báthory Ferenc nagyváradi felső kereskedelmi iskolai tanár tartotta a beszédet. Ez a beszéd így szólt:

„Hölgyeim és Uraim! Mielőtt elhagynók ezen városkát, amelyben mi kisebbségek is résztvettünk a nyári tanfolyamon, engedjék meg nekem, hogy kifejezzem őszinte köszönetünket mindenek előtt ezen város Népegyetemének alapítója és lelke: Jorga professzor iránt. Nemcsak ezen tanfolyamok nagy sikerei, hanem egész Európában ismert hírnevük a legfényesebben igazolják, hogy a Valenii de Muntei Népegyetem alapítója büszke lehet ezen művére is. Mi, kisebbségek, akiknek alkalmunk volt itt sok hasznos ismeret-szerzésre, egyuttal megismerhetjük nemcsak társadalmi viszonyait, de egyuttal magas kulturáját is annak a népnek, amelyről a románok nagy írója, Vlahuta Sándor ezeket mondja: „Hová, háová juthatt volna ma, ha békében éheltet volna!”

Hölgyeim és Uraim! A világháboru előtt alkalmam volt beutazni több ízben egész Finnországot, résztvettem nem egyszer Finnország fővárosának, Helsingforsnak nyári tanfolyamán s nagy örömmel láttam azt a nagy kulturát és civilizációt, melyben a svédeknek, Finnország kisebbségének igen nagy része van. És ebben az alig 3 milliónyi lakosú országban, az Eszaki Jéges-tenger térszomszédságában, ahol csak egyféle kultúrát ismernek: ma alig van írni-olvasni nem tudó, sőt — ami egyetlent az egész világon — a háboru előtt 18 nő képviselte a finn parlamentben a nők érdekét.

Íme egy példa, Hölgyeim és Uraim, hogyan lehet hozzájárulni közös erővel az egész emberiség kulturális gazdagodásához.

A mi hivatásunk itt felelt nehez, de annál szebb és annál fontosabb és ezt a hivatást senki sem tejezte ki európai szempontból szebben, mint egy kiváló román államférfi a múlt nyáron a parlamentben tartott egyik beszédében: „Mi vagyunk az az ország, melynek hivatása, hogy a kultura és civilizációnak a világ

ezen részén terjesztője legyen.» És mi kisebb-
ségek, habár labirintba vagyunk is itt zárva,
részt kérünk ebből az impozáns munkából.

Önkénytelenül is eszembe jut itt is Dedalus
építész, aki a görögök szép mítosza szerint la-
birintba zárva sem veszté reményét, hanem azt
kiáltá: »Elzárhatjátok a földet körülöttem, de
az eget nem zárhatja el felettem senki!« és
szárnyakat készítve, sikerült kimenekülnie a
labirintból. Szárnyakat készítünk mi is, mint
Dedalus, keresni fogjuk az utat mi is az ég
felé, de ez a magas ég a mi kulturánk lesz.

Ezeket akartam itt elmondani, Hölgyeim
és Uraim, néhány szóval, magyaros ösztönös-
ség jövőbeli közös kulturális törekvéseinket
illetőleg és bizton remélem, meg vagyok győ-
ződve lelkemnek mélyéből, hogy komoly törek-
véseinknek meg lesz a sikere.

Ebben a nehéz, dicső és szent törekvésünk-
ben vezéreljen és segítsen bennünket a szere-
tet Istene.»

Jörga professzor válaszolt Báthori tanár
román beszédére és a következőket mondta:

»Egészen különös érzéssel mondok kö-
szönetet a Romániában élő kisebbségeknek,
akik nemzetünkkel együtt laknak Románia nagy
és áldott földjén, ezek a nemzetek örömet
okoznak nekem, hogy sok év óta részt vesznek
itt a nyári tanfolyamon és mi ezáltal megnyit-
juk előttük multunknak egész kincstárházát,
szeretettel megismertetjük velük mindazt, amit
ezen nép lelke magában rejt, de mindenek fe-
lett teljes ösztönöséggel nyilatkoztatjuk ki, hogy
mi megértjük más lelkét is és respektáljuk azt
nemcsak kötelességeik, hanem törekvéseikben is.

Hia mi elvárjuk, hogy meghagyjanak ben-
nünket annak, ami vagyunk, ép úgy mege-
gedjük mi is mindenkinek, hogy a közös haza
iránt való hittel az maradjon, aminek az Isten
őltököt és hogy más formában képviselje az
emberiségnek ugyanazon egyetemes kulturáját.
Köszönetet mondok azoknak, akik jódarabig
időre közöttünk, távolról is együtt gondolkod-
nak velünk és amit olyan szépen, olyan gyö-
nyörű nyelven fejezett ki Báthori Ferenc ur,
hogy azt csak ékesszólása multa meg felül.»

Szörme ujdonságok és boák

megérkeztek mindenki olcsón sze-
rezheti be téli szörme szükségletét

BODNAR SZÜCSNÉ, Sas-passage

új munkákat és alakításokat olcsón vállalok.

Schöberl-ágyak

készen és megrendelésre kaphatók **3500** Leiért

ART KARPITOSNAI

Strada Cosbuc (Szalárdi-utca) 9. Rosenzweig-palota
Minden e szakmába vágó munkák legszűkebb
árban és felelősség mellett készülnek.

GÉPKONSTRUKCIÓK

és javítások, Strada Alexandri 48.
Torított géprészek garantált hegesztése

Ne csináljon adósságot

sokféle, amikor minden ruházati,
háztartási, kelengyefele, szőnyeg, és
egyéb textilárú szükségletét csak

egy helyen, egy számlára
20 heti vagy 5 havi

részlet- fizetésre

vásárolhatja meg, a

HELLAS r.-t.

áruházban, Oradea-Mare
Avram Iansu (Kossuth-u.) 14. Telefon 960.

Teljes női kelengyét a legolcsóbban és
legkedvezőbb részletfizetésre szállítunk.

Meghívásra dusszástok mintá gyűj-
tőnkkel mindenkit meglátogatunk. —

A szocialista kongresszus a Népszövetség átszervezését kívánja

Nemzetközi jelentőségű nagy problémák
foglalkoztatták tegnap a szocialista kongresszust.
Megelőzőleg az az albizottság, amelyet a szoc-
ialista Internacionale a békehatározati javaslat
megszövegezésére küldött ki, elvégezte munká-
ját és a javaslatát benyújtotta a kongresszus
vezetőségének. A határozati javaslat azt han-
goztatja, hogy feltétlen szükség van a Nép-
szövetség általánosítására és demokratizálá-
sára.

Minden civódást és a legkisebb nézet-
eltérést is kivétel nélkül a Népszövetség
obligatórius döntőbíróvága elé kell terjeszteni,
tehát a fennálló szerződések értelmezése körül
esetleg támadó ellentéteket is, sürgősen meg
kell alkotni a biztonsági szerződéseket, noha
azok az általános leszerelés kötelező elhatáro-
zása és szankciója nélkül majdnem értéke-
telének.

A kongresszus délutáni ülésén tárgyalás
alá vette a határozati javaslatot. Hendersson a
Népszövetség teljes átszervezését sürgette. Szec-
sokrát, selyempapírra göngyölt színes öszirósza.

Táncolnak a proletárlányok

Öszirósza, proletárlányok
lrisz is volt hamupóke
s porvirág volt a Krizaniém is
lesztek ti még csodavirágok.

Az M. S. E. bált rendez a Béla kertben. Mű-
soros táncmulatságot, a lombos fák és fehérre teri-
tett asztalok között.

Fiatallányok. Szépek, karcsúak, csak a szájuk
sápadtsága ütközik ki az itt-ott már lekoppott olcsó
festék alól, s a szemük alatt a gond mély kék gyü-
rűit vastagon takarja a rízsor. Ma eljöttek vásár-
nap kedvvel, alacsony szobák dohos szaga helyett,
jó meleg, nyári éjszakát beszívnak, gyári gépek és
kattogása helyett cigánymuzsikát hallgatni. És a
rossz cigánymuzsikára járják boldogan a táncot.
Érdekes eredménnyel lehet klasszifikálni őket.

Abban a magas, piros ruhában határozottan
sok stílus van. Úgyesen kezeli maga köré a fiatal
urakat, az ember érdeklődő, analízáló tekintetét ta-
lakodásnak, majdnem sértésnek veszi. A szemlélő-
keit feljebb huzza, az orrcimpái kitágulnak (vala-
melyik filmről tanulta le) s majd hogy ki nem mondja
mikor végig néz rajtam:

„My house is my castle — és vajon mit ke-
resel közöttünk?“

Más milieuban egész bizonyosan nagy rátermet-
séggel tudná a mai, sokat beszélő, keveset gondol-
kodó urinót játszani.

Az a dushaju szőke a félvilág számára lenne
jó anyag. A mozdulatai, ideges, apró, hisztériás kis
rágások, afektáltan vízti el szájgát a cigarettát.
Hosszu hegyeskörmű ujjait ötpercenként megfuttatja
a frizurájában, hangosan nevet és ilyenkor mind a
harminckét fogát megmutatja. Nem baj, mert szépek.
De azért mégis, egy kis fekete lány közöttük a
legkedvesebb. A legigazibb proletár. Husz lépésnyire
érzik rajta a mandulaszappan keserű szaga. A ru-
hája tulságosan kikeményített, a fodrok nagy hozzá-
értéssel kiválasztva. A cipője sarkán friss flekkek,
homloka valami régi fekete bársonyszallaggal le-
kötve.

Keskeny szintelen arccská, kevés mosollyal és
korai ráncokkal. Ez az a fajta, amelyik az első
nagyobb lelkiidefektus után minden valószínűség sze-
rint a marótlaghoz menekül.

Ezt a három hölgyet vesszük körül a fiatal em-
berek, kiknek zsebéből tarka selyemzsebkendők
csúcske kandikál ki, s akiknek a hajuk erősen fény-
lik a brillantintól. Gondosan megkötött nyakkendők
csokra közt csillogó opál, vagy kék türkiz lóherék.
Hangosan nyikorkó sárgacipők. És szerelmesem hím-
pőlyög ki a szó a szájukon. A vasárnap délutáni
kirándulásokról, a ház előtti esti sétákról, s mert
ott hintáznak a fejük fölött, a holdról és a csilla-
gokról.

Aztán a mamák. Fekete zsenília salba gön-
gyolva, élébe övő seregettel tartja némelyik a leány

rinte minden népnek érdeke, hogy tagja leg-
yen a Népszövetségnek, amely így a jogosság és
igazságosság örök elvein alapuló új in-
ternacionáléva fog válni. Szükségesnek talál-
juk, hogy a biztonsági szerződés tervezetét a Nép-
szövetség államok szocialista pártjainak ál-
tós konferenciája vitassa meg és munkáját
eredményét az Internacionale végrehajló bi-
zottsága elé terjessze.

Léon Blum elfogadta a határozati jav-
latot, ugyancsak az olasz szocialisták nevé-
re Turatti is.

Következett a második határozati javas-
lat tárgyalása. Ebben azt kívánja a kongresszus,
hogy Abd el Krim a rifterület számára te-
rüggelenséget kapjon, hogy Franciaország
Spanyolország ha adékitalanul hozza nyilvá-
ságra a békefeltételeket, nyomban kezdődjen
meg a béketárgyalások és az esetleges né-
zeteltéréseket a Népszövetség küszöbölje ki.
Éjszakai ülésen elhatározták, hogy a jövő k-
gresszus 1927-ben lesz.

Az egyik Mahyongozik, a másiktól egy távozó
deget bucsuztatnak. A harmadiktól... megfigy-
mindet.

Es áll a bál. A cigány azt mondja Katóknak
hogy légy a babám, s ujjabb tour következik. Es
dunak avval a fardhatatlan burgósággal, amel-
kel megkezdtek. Csak a szemek tüzelnek már a
miel jobban, csak a női frizurák szőke, vagy bo-
tincsei lazulnak meg egy kicsit, csak egy pár
után szedett virág szirma kerüi a gomborba talpak
A bejáratnál egy-két álmos konfiks álldog
egy futyoló vonat idegeneket repit az állomás

Rúth Klár

NYILTTÉR

NYILATKOZAT.

A Nagyvárad Friss Újság augusztus
30-iki számában Grünwald Ákos aláírás
egy nyilatkozat jelent meg, amely azt ki-
gásolja, hogy túlzásba megyünk reklám-
inkkal. Többek között azt állítja a nyil-
kozó, hogy a Szűcs Mihály által ellen-
intézték mult heti támadást saját magi
csináltuk. Kijelentjük, hogy a Szűcs Mih-
támadásában ugyanannyi részünk van, m-
a most nyilatkozó Grünwald Ákos táma-
sában. Egyébként igazat adunk a nyilat-
zónak abban, hogy a „Szent büne“ és „Ön-
tűz“ című filmeknek nem kell reklám
ezért ezeket a filmeket reklám nélkül fog
kihozni.

Tisztelettel:

A Dorian-filmszínház igazgatója

KEPES ELEK

orvosi kötszerész, Sas-passage 20.

Saját készítményű

sérvhótok, haskótok

gummihorisnuak, speciális

kötszerek, női és férfi övszerek.

Van szerencsém értesíteni a n. é. holgyközössé-
és a tisztelt megrendelőket, hogy hosszas beteg-
gomból felgyógyulva, **női szalonomat megn-
gyobbítva Sas-passázs alól Str. Avram Iancu
(Kossuth-utca) 11. szám alá helyeztem át**
Kérve b. megrendelőimnek további szives pártfogásá-

WEISZ SÁMUEL

angol női szabó

Str. Avram Iancu (Kossuth-utca) 11. szám

Bábhálál és pillangópusztulás

Gedatlan gazdáknak és lusta vincellérekhez ezonyjuk volt az elmúlt nyáron. Ha tartottak a fákat, ha hernyóztak, ha nem, nem hnyó, ami pusztítsa a fákat s jövőre se menyeyeti a termést.

Ak derekán ugyan megjelent a sárga kis fete vonalaival, amely valóban álarcnak látszik. A hernyó begubózva várja benne a feladást a gyerekek irtózáttal nyulnak ezek a bokhoz, szurkálják, van-e még élet benne. A szurásra vonaglik a báb, jelöl, hogy élet van alatta, de már pillangó alakjában, a szerszűrőre a burkot s kecces lepke formájában száll a virágok felé, míg volt ruházata, hamarad vissza a fátörzsén. A feltámadás képzeli el a mi feltámadásunkat, elgyógyul egyidőre s a végételénél újra megjelent a gyönyörű új kontósunkban.

Idén azonban hideg volt, esett az eső, a nap forró nap, a hideg pontot tett a nyári pillangók dideregetek burkaikban s ameddig a virágok alján leltek pusztulását. A nyarak pillangó özöne, a kis posványos rögöire tapadó fehér pillangók, a melyeket arról neveztek el a természetes, hogy özönszámra jelentek meg s mentek a ligetekbe, parkokba és a városokba is. Szabad kézzel lehetett fogni ezeket a pillangókat, megülték a virágokat, a galya füvet, a nedves kis gödröket. A fecskékre ették magukat pillangókkal, a bábokhoz hasonlóan, pusztította őket a fekete madár, pusztította a gyereksereg, a melyek a petéiket s egy hús napon a bokrok felfordulva elpusztultak.

Az ott özöndéket az idén? Néhány tucat pillangó, azután szünet, pár meleg napon mentek a fecskéfarkú sárga pillangók, a kis kék, fekete lepke, azután vége volt nekik. A tavalyi hő s az idej lepkek eltűnésével a természet sokatlanul nagy volt s előre, hogy a pillangópusztulás és a bábhálál és nagy virágzás és levélvegetációt bizalmasan és szőlőkben.

A természet megvédte a fákat, a termést s csak a régi elbeszéléseiben szerepel a hernyópusztítások, a melyek tönkretették a természetet s megessék, hogy valóságos pusztítottak a hernyók az ágak között, ahonnan kellett rázni a kellemetlen ellenséget, a mely és hernyópusztulás megmenetette a társadalmatlan gazdák és lusta vincellérek kezében nézhetik a gyümölcstermést, a melyt semmit se tettek, nem hernyóztak s elpusztították, hogy a fákat gondozni kell.

„Mizrachi” ifjuság kulturdelutánja

A nagyváradai Ceirott-Hamizrachi felavató és kulturdelutánja imponáns keretek között folyt le a délután 5 órákor. A Kereskedelmi Csarnok színpadán zsúfolásig töltötte meg Nagyvárad és környéke, hogy a cion eszméitől hevített, már ötödik leánygárdát felavatása alkalmával megjeljen és serkentse további munkára.

A Gizi Elza ros-risona héber megnyitóját után: a csomó Sándor, a „Mizrachi” erdélyi közönsége, nagyszabású beszéd keretében üdvözlő központ nevében az újonnan alakult leánygárdát. Előadásában ismertette a „Mizrachi” a magasztos szükségességét; rámutatott a kulturális és konzervatív zsidó szellemű teljességre, végül buzdította nagyszámú hallgató közönség évezredek álmai, legszentebb kötelességét a Palesztina fölépitésének megvalósítására. Dr. Krüger József, a Sokolov v. titkára, a leánygárdát tartott másfél órási referátumot a Bácsban üléséről a cionista kongresszusról. Az előadásban ismertetett az aktuális palesztin problémákat, óva inti az ifjuságot a politizálás test és lélekben erős, munkás zsidó eredményeket. A kongresszus politikai és eltérő véleményei ne aggasszanak bennünket tulajdonképpen versengés és pártoknak a mai probléma mennél gyorsabb és tökéletes megoldására.

Az előadás hatásos bibliai citátumokkal a zsidó munka kötelezettségéről nyújtott élvezetes előadást. Dr. Markovits Ignác, a Keren-Kajemeth nevében lendületes szavakban üdvözlő és a serkenti a cionista tábor új leánygárdát.

Mély hatással szavalták Bialik: Aldás c. költeményét héberül: Glück Elza; magyarul: Egri Szerén. Elvezetés előadást nyújtottak Weisz Paula: Bialik életrajza és Klein Olga önálló dolgozatával. Perl Rózi zsargon előadása Salom Aschtól és

Végh Gizi német szavazata váltotta ki még a kellemes hatást.

A „Hátikvá” hangjai zárták le a késő esteli órákban a résztvevők emlékeztetésben sokáig felejtethetetlennek maradó élvezetes délutánt.

A prefektus kihallgatása a miniszterelnöknél

Megírta a Nagyvárad, hogy Bratianu Jonel miniszterelnök szombaton reggel átutazott Nagyváradon. A miniszterelnök pár hetit kurára ment Karlsbadba. Dr. Regman Miklós, Biharvármegye prefektusa ugyanazzal a vonattal utazott Halmibá, a határállomásra és a miniszterelnök a vonaton a prefektust hosszabb kihallgatáson fogadta. A prefektus erre vonatkozólag a következőket mondta a „Nagyvárad” munkatársának:

— A miniszterelnök úrnak részletesen referáltam Biharvármegye és Nagyvárad közigazgatási állapotáról, ismerttettem vele a mezőgazdasági választások menetét és eredményét, a lakosság hangulatát. A miniszterelnök úr referátumomat teljes megelégedéssel fogadta.

Hölgyek a kártyaasztalnál

Az utóbbi esztendőben világszerte hihetetlen mértékben elhajult a kártyaszenevedély. Ennek a rettenetes szenvedélynek nemcsak férfiak a rabjai, hanem még inkább a nők. Azok, akik üzleti érdekből nyitják meg a különböző címek alatt működő kártyakaszinókat, nincsenek semmiéle tekintettel arra, hogy kik a tagjai. Boldog-boldogtalant szívesen látnak, ha odaül a kártyaasztalhoz. Nem kutatják sem a jelenét, sem a múltját, a jövőjét legkevésbé, mert az a kártyásoknál mind egyforma, teljes anyagi és erkölcsi zűlés, esetleg börtön, vagy talán öngyilkosság. Nincs válogatás a játékbancokban a hölgyek felvételénél sem. Ott ülnek egymás mellett, a patkóalakú asztalnál a rövid időre Bécsbe, Berlinbe, Budapestre ellátogató asszonyok, grand dűnők, ívelvilági hölgyek, művésznők és alszínésznők gazdag választékban. A játékkaszinók, amelyekben semmiéle kárt nem tesznek a gyér rendőri razzliák,

szívesebben látnak a nőket, mint a férfiakat, mert ezek szenvedélyesebbek, fegyelméletlenebbek és ha egyszer beleszédültek a kártya minden leromboló nagyságába, úgy utolsó ékszerdarabjaikat is kárpótolják ott a helyszínen pénzzé változtatni és egyetlen kártyalapra feltenni.

Ma már az a helyzet, hogy a kártya-klubokban több a nő, mint a férfi, ők viszik a vezető szerepet, épp olyan függetlenül játszanak, mint a férfiak, sőt házárdaabbak és vakmerőbbek is náluknál.

HÖLGYEK A BAKKSZOBÁBAN.

Hazardjáték minden budapesti klubban van a legelőkelőbbtől kezdve a legnotóriusabb kártyakaszinókig, de nőket csak ott bocsátanak be a kártyaszobákba, ahol a pinkát üzletemberek bérlik. Megdöbbentő képzet az ezekben a játékbancokban végzett körút, amit egy budapesti újságíró leír. A Gresham-palotában van egy vinaredzett kártyaclub, sokféle címe volt, sokféle érdekesség bérlete és próbálkozott divatba hozni. Most a városi képviselők pártjának (van-e, aki ismeri a pártot?) a klubja. Több szobában van kártyához terítve, de nem igen vannak látogatók. Egy-két asztalnál, ha játszanak és az asztalokat nők és férfiak vegyesen ülnek körül. Ennek a klubnak a látogatói közé tartozik az az öregedő művésznő, aki egykor Budapest ünnepelt szép-

sége volt. A legkitartóbb játékos. Kora esztétől késő reggelig megállás nélkül lesi a szerencse érkezését. Kitarásban vetekedik vele egy S. I.-né nevű hölgy, egy fakeskeskedő elvált neje, aki a legnyugodtabb és legcsendesebb játékos, csak nagyon kitaró.

Ennél a klubnál is hírhedtebb a Dobutácában levő Országos Függelenségi Kossuth Pártkör, amely Vitorlás Club címen indult meg hajdanán, de mert a rendőrhatalom nem tartotta megkövöltnek, hogy a Budapestben nem igen kultivált vitorlás sport híveinek klubja legyen, feloszlatták. Azóta sokféle politikai párt cégerével próbálták ezt a klubot feltámasztani, nem sikerült, most azonban valahogy mégis ide tudták terelni a város kártyasöpredékét.

Éjszakánként óriási méretű játék folyik. Nem egyszer sok tízmillióra megy a zsetonforgalom. Akárhány-szor öt-hatmilliót is feltesznek egy-egy lapra. Szakértők szerint ötven-hatvanmillió korona a klub egy-egy éjszakai pinkajövedelme.

amiből természetesen nem a politikai párt, hanem a játékot teremtő üzletemberek részesednek. A játéktérnek hallatlan pompával vannak berendezve: az érkező gyönyörű hallba jut be, ahonnan márványlépcsők vezetnek be a nappali fényáradatban úszó játéktértermekbe. Ezt a klubot két olyan ember vezeti, akiknek a rendőrséggel már volt bizonyos összeköttetésük. Értik ennek az üzletnek minden csinyját-binját. Siri csend uralkodik a termekben, ahol pillanatok alatt változtatnak gazdát sok millió. Csak a krupierek szavait lehet hallani, az automata-szerűen megismétlődő felszólítást:

— Tessék tenni... mindenki tett?... Nincs tovább!

MI A FOGLALKOZASA?

Ebben a klubban már délután megkezdik a játékot és ott ülnek még a hölgyek és urak együtt, amikor már világos reggel van. Az állandó hölgyvendégek közül ismert az egyik Newyorkban élő magyar primadonnának a nővére, aki azonban nagyon csendes játékos, igen kis tételekben játszik, inkább mulatságból, mint szenvedélyből. Az itt otthonos hölgykoszorúnak legérdekesebb alakja azonban egy igen fiatal, de annál inkább a kártyaszenevedélyben elmerült asszony, M. E. tőzszebizományosnak valóféiben levő felesége. Annnyira otthonos és is-

mert ebben a körben, hogy mindenki csak Babának szólítja. Nagyon nyugodt játékos, szemrebbenés nélkül veszít súlyos milliókat. Amint hogy semmivel sem törődik, minden ügyét itt a kártyaasztal mellett beszéli meg, még az ügyvédjével is a chemin de fer közben értekezik a férje ellen indított válóperéről. Természetesen az ügyvéd is kártyás és nyomában el is veszti az ügyvédi költség címén a szép asszonytól kapott pénzt.

Ebbe a diszes társaságba tartozik egy vidéki népszínmű színész elvált felesége, aki a legismertebb és legszántabb játékos a fővárosnak. Ez a hölgy már minden stációját megjárta annak a lejtőnek, amelyre a kártyások életmódjuk viszi. Nem egyszer kapták rajta kártyázáson már a razzizáló detektívek is, egy ízben nagyon kedélyes történetnek volt a hősnője. A razzizáló detektív-felügyelő megkérdezte a nagyon feltűnő öltözékű, igen hangos hölgytől, hogy mi a foglalkozása. Önagsága a világ legtermészetesebb hangján válaszolt:

— Pointeur vagyok!

Manapság ez is foglalkozás, nagyon sokan űzik, hölgyek is szép számmal. Természetesen ezek nem igen ismernek erkölcsi aggályokat. A pointörsködést folytatják, amíg van pénzük, s ha elfogy, kölcsönkérnek. A kártyaklubokba állandóan felhajtják az embereket, azokat a szerencsétleneket, akik nem tudják, hogy milyen társaságba keverednek. S ha ott vannak, vagy azért kell bucsuzniok a pénzüktől, mert elnyerik tőlük, vagy mert kölcsönkérnek. A hivatásos kölcsönkérőknek ugyanis senki nem tud ellenállni.

A sok kártyakaszinónak rettentően káros következményei vannak. Családi életüket dül fel a kártya, üzletembereket ront meg, hivatalnokokat csábít a bűnre, asszonyokat visz a bűn lejtőjére és aki elvesztette a maga pénzét, a kártya züllesztő hatásának súlya alatt nem irtózik a más pénzének elsikkasztásától sem. Az utóbbi hónapok sok öngyilkosságának nem egyszer volt a mértéktelen kártyavesztés az okozója.

MOZI

— Glória Swanson, Pola Negri nagy riválisa, akit a nagyváradi mozikközönség is megszeretett már, játsza a főszerepet a „Zaza” című filmben, amely ma látható a Dorian-filmszínházban. Egy varieté-színésznőt játszik ebben a filmben Glória Swanson; egy nőt, aki könnyebbik oldalán fogja fel az életet, akik mindig csak játszik és mosolyog. Végre mégis jön egy férfi, aki hatalmába ejti a lelkét is. A 6 nagy felvonásból álló Dorian-sláger-filmet a legújabb Dorian-revü előzi meg. Kedvezményes jegyek a 9 órás előadásra nem érvényesek. — Jön: a „Szent bűne”, hipnózis filmben.

— „Dicsőség útja” az Atlantic és Apolló-mozgók legújabb sláger-filmje. Ez a film bejárta már egész Európát, a fővárosok mozgósínházai, hol e darab ment, valószínűleg búcsújáró helyek voltak, mindenki megnézte ezt a hatalmas, a szenvedélyek összehittetésével teleszótt társadalmi drámat, amelyben egyuttal Lil Dragover és Hans Mierendorff parádés szerepüket mutatták be. — Az Atlantic-nyárimozgó 9 órás előadásán még egy igen kellemes meglepe-

téssel szolgál az Atlantic nyárimozgó igazgatósága. Sikert 4 napi vendégszereplésre Percel Sárít, a ma már európai hírességű táncművésznőt, az európai metropolisokban folytatott körútjából rövid időre kiragadnia és Nagyváradra elcsalni. Percel Sári ma már fogalom a táncművésznők gárdájában. Egész biztos, hogy klasszikus új táncszámaival a tavalyi szép sikereit erősen felül fogja múlni és mindenkiben egy-egy nagyon szép emléket fog visszahagyni.

A betörők klubja

Irta HENRY A. HERRING

I. kötet

Mr Kassalát szemmel láthatólag mulattatta az incidens. Jones azonban teljesen le volt sujtva. „Fel a fejfel!” mondta az ázsiai, szobája kilincsére téve a kezét, „dehát persze, ha a más dolgába avatkozunk, azért bűnhődni kell”.

A szerencsétlen kaplán álmatlanul töltötte az éjszakát. Szerelmes volt az idősebb Dacre kisasszonyba és oka volt remélni, hogy vonzalma viszonzásra talál. Már tegnap elhatározta, hogy beszél az érsekkel s most az éjszakai események után az elfajta megbeszélés kizártnak látszott. Pedig a legnehezebb indulatok kizárták rá, hogy úgy tegyen, amint tett. Bár a kelet erőikései és szokásait csak mondaközlő ismerte, mégis meg volt győződve, hogy becsületes ázsiaiak éjszaka közepén nem osonnának végig az érseki palota korridorján. Mit akarhatott Mr Kassala az érsek szobájában? Rablást tervezett, vagy valami még rosszabbat? Nem-e egy szervezett banda követte ez a pap, kit a távol keletről azért küldtek ide, hogy a nyugati hierarchia oszlopát lerombolja? Nem-e bergyilkos? Mr Jones reszkettett ennek a gondolatnak lehetőségére.

Ha! Mi volt ez? Megint csoszogás odakünn. Egy pillanthyaság lélekzetvesztve hallgatózott, aztán kinyitotta aajtát, Irgalmas Isten! Mr Kassala suhant végig ismét a koridoron.

Mr Jones hirtelen magára kapta kontötét, végökig megfeszített idegekkel ment utána. Az ázsiai ezuttal nem tévovázó léptekkel ment. Amint az érsek aajtája mellett elhaladt a kaplán fellelekezett. Mr Kassala a Percy aajtája előtt állott meg és halálban bekopogtatott. Hallani lehetett, amint a szobában fetsavarták a villanyt és Mr Percy maga jött az ajtához. Az ázsiai belépett s az ajtó nesztelenül bezárult mögötte.

Mr Jones néhány percig értelmetlenül méreget az ajtóra, aztán megfordult és lassan visszament a szobájába. Benső háborgások idején mindig Paley „Bizonyítékok” című könyvét szokta olvasgatni, most is elővette az elnyűtt kötetet és mechanikusan olvasni kezdte. Így ült órákon át, rámeredt a nyomtatásra és nem tudta mit olvas.

— Hol van Mr Kassala? voltak az érsek első szavai, mikor másnap reggel az étkezőbe lépet. Ominenieltára egyáltalán nem vett tudomást Mr Jones-jelenlétéről bár ez azt hitte, hogy a kérdés hozzá van intézve.

— Nem tudom válaszolta.

— John! fordult az érsek az inasához, jelentse Mr Kassalának, hogy a reggeli készen van!

John néhány pillanat múlva visszajött és jelentette, hogy Mr Kassala nincs a szobájában, ágya érintetlen és hogy eddig még senki sem látta.

— Különös — mondta a főpap és rövid szünet után hozzáfűzte:

— Talán nem kellene ilyet mondanom, de be kell ismernem, hogy némi kétséget érezek ennek a Kassalának a bona fidesével szemben. Ön betörőkről beszélt tegnap Marmaduke, mikor a pásztorbot nézegettük, amely Mr Kassalát oly különösen érdekelte. Remélem a bot biztos helyen van?

— A dobozt tegnap este szekrény tetéjére tettem és öt perc előtt még ott volt — válaszolta Mr Percy.

— Szeretném tudni jövetelenek célját és hogy miért hagyott el bennünket ilyen hirtelen. Talán Ön tudna felvilágosítást adni az éjjeli különös eseményekről Mr Jones?

— Zajt halottam és követtem Mr hogy meg tudjam, mit akar, fogalmam sem volt, hogy miért ment Eminenciád szobájába, hogy mint állította, összetévesztette Mr tájával.

— De mit akarhatott Mr Percytől? Mrs Dacre.

(Folyt. köv.)

Reflexiók a munkás-műkedvelő gárdaadásához

A „Pálinka” mult heti előadása val helyszüke miatt csak röviden foglalkoztunk azzal a minden tekintetben díszes, méltó és biztató mozgalommal, amely a toborozta Várad kultúra iránt fogékonyságait, hogy a világirodalom remekműveiből hozzák színre.

Szombat este másodsor léptek a velők a „Pálinka”-val a rivaldára s miként az első alkalommal, felt ház közreműködőknek és rendezőknek. A része méltán rá is szolgáltak, mert am László a nagyváradi színház direktor nem volt alkalmunk hasonló figyelmű sző gárda munkájában gyönyörködni. szetesen leszámítva a kolozsváriak fo len vendégszereplését.)

Ezzel nem azt akarjuk mondani, ha den műkedvelő elsőrendű, teatralis lkat árult volna el, (hiszen Istennem, messze vagyunk attól, hogy jó színész hassunk a színpadon), de igenis öröngisztráljuk, hogy a szereplők kivétel alaposan tudták szerepeiket, meg volt az összhang, ami nélkül zseniális a csapnivaló előadásokat produkálnánk álltak körül a sugályukat (amit már kalmunk a váradi „társulatnál”) tap öntudatosan és bátran mozogtak a v lentő deszkákon. Különösen ki kell e Kun Béla alakítását, aki finom temp közökkel festette alá Kupó János tr Kár, hogy a nagy jelenetnél nem tu nagy erőt vinni kitöréseibe, de így is és megrázó volt. A három kőműves mélyesítői ritkán látott kabinetaikittottak. A női szereplők is igyekeztek leszkedni az együttesbe. Ha a szerep ciájának tulzolt kiélezéséről leszokn ez a rendezőtől függ — szép sikere hatunk nekik.

Losonczy Gábor a darab rendező tanítója megérdemelte a meg-megjuhat, amelyek a lámpák elé hívták.

A „Pálinka” előadásáról a munkás turbizottsága és Gróf László is vont konzekvenciákat. A kulturbizottság hogy fáradozásuk nem volt hiábavaló, zetlen munkájukat szép anyagi és er ker koronázta. Tehát helyesen cselekt ha állandóan és gyorsabb tempban nének színlelőadásokat és nem pihen napokig báberaikon. Biztosítjuk őket, polgári társadalom — amely most m sen távollartotta magát — örvömmel előadásokat látogatni.

minőségben vezet

Takarékos háztartásban

egy erős, kiadós, zamatos kávépótló laszlása nagy szre szik. Okosan száml asszonyok már régták, hogy a régóta French megbízható kávépe a kávédarálól

Letartóztattak

penzügyi tisztviselőt, aki végrehajtás közben lopott

Csak néhány héttel ezelőtt Nagyváradra érkező Chirica Raoul tisztviselőt, akit a megadott adóbejárattal bízt meg. Chirica meg is kezdte az adóbejáratt. Négy alatt három-négyezer lelt hajtott be, bezedett pénzekről nem adott nyugtát és megállapított, hogy a behajtott pénzt nem fizette be az adópénztárba, hanem saját céljaira fordította.

Ezenban nem az egyedüli visszaélés. Egy Thira Istvánról, ahol az adóhát-hajtott be, az asztalról egy őrizetlen mar ellopott egy aranyláncot.

Thirane nem tudta elképzelni, hogy tűnt el a végrehajtó tisztviselőre nem is mert

hany nap mulva Thirane az utcán találta Chirica Raoullal, akinek a gomblyukán függött az elveszett aranylánc. Az urinazonnal telelezte a lopást és maga veszte a láncot.

Chirica előállított a rendőrségre, ahol a során Vasilescu pénzügyigazgató meg is miatt is feljelentést tett ellene.

Amoosás most abban az irányban is fo-hány helyről és milyen összeget be Chirica és így a gyanútan adózó-nyíval károsította meg.

Lili felbontotta szerződését a Vigszínházzal

Budapestről jelentik: Roboz Imre, a Vig-színház igazgatója, a Reinhard-ünnepi játékok alatti találkozózt Salzburgban néhány nappal ezelőtt Darvas Lillivel, aki azzal a meg-nyíval fordult hozzá, hogy szerződését, az idei szezonra is a Vigszínházhoz színtsa föl.

Darvas kérését azzal indokolta, hogy ma-nyas okok miatt nem óhaját egyelőre-ten tartózkodni. Roboz Imre, méltá-Darvas Lili indokait, szerződésének kö-kei alól a legbarátságosabb formák oldozta s így Darvas Lili nem tagja Vigszínház együttesének.

Leggel értesülései szerint Darvasnak Gest amerikai impresszárió, aki a d-előadásokat Amerikában rendezte, nyíós ajánlatot, melynek értelmében Amerikában a »Mirakel«-ben játszaná-ja szerepét. Ezt a szerepet Darvasnak rábban el kellett volna játszania, de dejen szereplését lemondotta. A »Mir-iden Amerika négy legnagyobb váro-eg különféle társulattal kezd meg-ását, ezeknek az előadásoknak im-riója és manager-je Gest. Darvas azon-eg nem döntött, hogy ezt az ajánlatot-ja-e, mert Gest-el egyidejűleg Reinhard-ndónak nyilatkozott őt akár Bécsben, rlinben felléptetni, fölíte, hogy Darvas-ny hónapi odakint tartózkodik, hogy a nyelvben, amelyet Darvas egyebkent-ny beszél, még jobban tökéletesítse ma-ty tehat a két ajánlat közül melyiket-vel, még nem bizonyos, a Vigszínházhoz-ja az elkövetkezendő szezonban semmi-tem tér vissza.

Dicsőség útja

Hatalmas 10 fejezetes dráma

Emű és ágyemű vásznak, batiztok dus-ékban Hajnal és Rózsa cégnél I. Vulcan 1

Singer Arnold mechanikai üzem Str. Alexandrii 48

10 zongora 15000 lejért kapható Bulev. Ferdinand 14. sz. STERNBERGNÉL.

UJDONSÁGOK

* Bukarestbe, Budapestre, Wienbe, Prá-gába, Lipcsébe, Clujra, Párisba stb. kedvez-ményes utazásra jogosító igazolványok kap-hatók a Hivatalos Menetjegyirodában (Or-solya-zárda-épület.)

* Minisztertanács. Bukarestből jelentik: Szerdán minisztertanács lesz Vaitoianu el-nökletével.

* A király érkezése. Bukarestből jelen-tik: A királyi pár kedden érkezik Sinajába. Fogadtatására a kormány összes tagjai megjelennek. Egy római távirat szerint Öfelsége inkognitóban Reveña városát lá-togatta meg, ahol a lakosság felismerte és nagy ünnepségen részesítette.

* Négy millió lei a községi és iskolaépi-tésre. A pénzügyigazgatóság tegnap négy mil-lió leit fizetett ki a megyei számvevőségnek, mint állami segítyt a községi és az iskola-építkezésekre.

* Coste István segédtanfelügyelőt vád alá helyezték. Emlékeztetés még az a hírlapi póle-mia, amelyet Dr Cosma Traian Nerva bel-nyesi polgármester és Coste István segédan-felügyelő között folyt le, ennek során Coste su-lyos vádakkal és becstelenségek kifejezésekkel illette a belényesi polgármestert, aki saját ut-án elkövetett rágalmozás miatt be is perelte Coste Istvánt. A nagyvárad törvényszék vád-tanácsa tegnap tárgyalta a feljelentést és Costét vád alá helyezték.

* Templomkölletétel Jánosdán. A na-pokban rakták le Jánosdán az új gör. kel. templom alapkövét. A stílusosan szép tem-plomot a Sztarillés Heves építész-cég emeli.

* Sulyos autószerencsétlenség Budapesten. Budapestről jelentik: tegnap a Szabadság-teren egy autó összeütközött egy teherkocsival. Pósa Ernő bankigazgató 19 éves László nevű fia sulyos sérüléseket szenvedett és hétfő hajnalra meghalt. Esetveszélyes a sérülése Gallatz Sarolta hivatalnoknőnek, aki szintén az autón ült. Pósa vezérigazgató és a felesége, csodálatos módon, sértetlenek maradtak.

* Petróczy Alice, Holdi Juci, Benes Ilonka, Láng Eszti, Guttman Miklós, Bihari Sándor, Bihari Nándor, Kabos László és Hevesi Miklós; a zongoránál Váradi Aladár 3-án, csütörtökön a távozó színészek búcsu-estjén a Kath. Körben.

* Razzia. Szombat éjszaka a rendőrség Ghisoiu inspektor vezetésével razzia-t tartott. Háromszáz előállítás történt és sok körözött betörőt fogtak el.

* Végre diadalmasan bevonul Nagyváradra a modern drámaírási büszkesége: Arkadi Avercsenko, akit a múlt télen temettek el s aki mégis halhatatlan. Két ragyogó szatirját játszott el csütörtökön, szeptember 3-án a Katholikus Körben s az egyik Avercsenko-darab női főszerepét Petróczy Alice, a szin-ház nagyteljesítő új szüdjé játsza akinek mintha testére szabták volna a modern orosz asszony komplikált és mégis egyszerű alakját. A két Avercsenko-darabon kívül jól válogatott hangversenyszámok és kuplék tarkítják a mű-sort. A zongorakíséretet Guttman Miklós és Várady Aladár látják el. Az utóbbinak né-hány gyönyörű új nótáját éneklő Holdy Juci. Bihari Sándor ezuttal utoljára énekel Vára-don és fájó szívvel búcsúznak Kabos László és Bihari Nándor is, aki Láng Eszttel fog táncduetteket előadni. A nívós és jól rendezett búcsúestet iránt városszerte nagy az érdeklő-dés. Jegyek előre válthatók a Kath. Kör pénz-táránál.

* A közjegyzői kamara hivatalos órái. Az oradea-marei közjegyzői kamara közhírré te-szi, hogy folyó évi szeptember hó 1-től kez-dődőleg Oradea-Maren a közjegyzői hivatalok-ban a hivatalos óra d. e. 9-től 1-ig és délután 3-tól 5-ig tart. A közjegyzői kamara elnöke.

* Beiratások a ref. polgári leányiskolába. A nagyvárad ref. polgári leányiskolába az 1925-26. tanévre szóló beiratások szeptember hó 1-9-ig, minden nap 10-12 óráig tart. Szükséges iskolai-, születési- és ujjraolási bi-zonyítvány. Igazgatóság.

Gyönyörű toalettek, káprázatos kiállítás látható a

Dicsőség útja

című filmben

* A Fischer zeneiskolában a beiratások szeptember 2-től 6-ig bezárólag tartatnak, naponta délelőtt 10-12-ig. A felvételi és pót-vizsga szeptember 4-én délután 4 órakor; az általános beosztás pedig szeptember 7-én, délelőtt 10 órakor lesz Cosbuc (Szalárdi)-u. 21. sz. alatt.

* Ügyvédi hír. Dr Mocan Miklós ügy-véd irodáját Parcul Stefan Cel Mare (Tisza Kálmán-tér) 15. sz. alá helyezte át.

* A Kereskedelmi Csarnok mintavására nyitja meg az őszi szezon.

* Halálozás. Özv. Herschmann Fülöpné szül. Holczinger Katalin életének 65-ik évében elhunyt. Temetése ma, kedden délelőtt három-negyed 9 órakor megy végbe a Teleki-utcai gyászháztól. Beszentelés után a Szent László-templomban megtartandó gyász szentmise után az olasz temetőben levő családi sírhelyen helyezik örök nyugalomra.

* Flegmann Armin-cég szövet- és szőr-me felöltő ujdonságai megérkeztek. Olcsó szolid árak.

* A nagyvárad kirakodókereskedők tár-gyalásai a mérnöki hivatallal. A nagyipiaci kirakodókereskedők részére, mint ismeretes, a város már régebben állandó jellegű elárúsító sátrakat akar építtetni. A költségvetés ez év-ben kétféle lelt már tartalékolta is erre a célra, de az összeg kevés és ezért tárgyalások indultak a kereskedők és a főmérnöki hivatal között. Az érdekelte kereskedők képviselőiben dr Pálmai Henrik ügyvéd tegnap megjelent Kőszeghy József főmérnökkel. A tárgyalá-sok sikerre vezettek, amennyiben az álló sátr-ak felépítését maguk a kereskedők is kívána-tosnak tartják és hajlandók anyagi támogatás-sal is azt elősegíteni.

* Orvosi hír. Dr Hevesi Béla belgyó-gyász, a vérbetegségek szakorvosa szabad-ságáról hazaérkezett és ismét rendel Piata Unirii (Szent László-tér) 16. sz. alatt, dél-előtt 11-1-ig, délután 3-5-ig.

LIL DAGOVER és HANS MIERENDORFF
parádés szerepei a

Dicsőség útja

című filmben

* Megnyílt a városi könyvtár. Ma ismét meg-nyílik a városi könyvtár s olvasótermei egész nap a közönség rendelkezésére állanak. Kölcsönzés csak délelőtt van. A kölcsönj negyedévre 50 Lei. Az olvasótermek használata ingyenes; csupán az olva-sójeget kell 10 Leit fizetni. A könyvtár anyagát a könyvpiac román ujdonságaival fölfrissítették és a csoport ma már a 6000 kötetet is meghaladja.

* Elárverezik gróf Széchenyi Miklós püspök hagyatékát. A Széchenyi püspök hagyatékát lel-tározó bizottság dr Popa György közjegyző köz-benjöttével szeptember 15-én és a következő na-pokon délelőtt 9-től 1-ig elárverezik a püspök ha-gyatékát képező nagy művészi és anyagértékű zo-badiszeket, képeket, porcellánokat és más tárgya-kat. Az érdekes árverés iránt műgyűjtők körében is nagy érdeklődés nyilvánul meg.

* Vomačka zeneiskolában Cosbuc (Sza-lárdi)-utca 13. a beiratások szeptember 1, 2, 3 és 4-én. A növendékek beosztása 5-én. A ren-des tanítás 7-én kezdődik.

* Az Imrik-zeneiskolában, Uri-utca 5. sz. a beiratások zongora- és elméleti tan-szakra szept. 1-től délután fél 5 órától 7-ig tartatnak. Előadás kezdete szept. 7.

* Amigó Anna Str. Mareti (Lázár Vil-mos-u.) 8. szám, hegedűórák adását szept-temberben megkezdi.

Iskolai beíratás. Az evangélikus elemi iskolában Str. T. Ionescu (Körös-utca 26.) a beíratások szeptember 1—8. tartanak, délelőtt 9, délután 3 óráig a templomudvaron levő iskola-helyiségben. Egyelőre csak keresztény gyermekek vehetők fel. A már előjegyzett növendékek a kézhez kapott, bélyegzővel ellátott lappal mielőbb jelentkezzenek végleges fől vétel végett. Ez idén is két csoportban lesz a tanítás. A III. és IV. osztályt az új tanító, ki teljesen bírja a román nyelvet, fogja vezetni. Iskolafentartási és beíratási díj ez évben is van. Indokolt esetben díjengedésben, vagy mérséklésben részesülnek a növendékek. Ünnepeles megnyitása az iskolai évnek istentisztelettel 9-én lesz.

* Reklám az üzlet leiké, egy régi mondás szerint. Kötőnő reklám, mint egy mintavásár, alig képzeltető.

Dicsőség útja

film Európa fővárosaiban hekegig volt műsoron

* N. Ambrózy Irén zeneiskolájában a beíratások szeptember 1-én kezdődnek. Mosoiu tábornok-utca (Mezey Mihály-u.) 1. szám.

* Pénzt és időt takarít meg az, aki ellátogat a Kereskedelmi Csarnok szeptemberi mintavásárára.

* A Patzkó-zeneiskolába a beíratások megkezdődtek Uri-utca 15. sz.

* Az Orsolya-zárdában a beíratások 1—10-ig tartanak. Beíratkozni lehet elemi, polgári, tanítónőképző, művészeti és ipari továbbképzőbe, gép és gyorsíró tanfolyamokra, kereskedelmi, háztartási ismeretekre, zenére és nyelvekre, naponként délelőtt 8—1-ig.

* A „Film Riport” összes eddig megjelent számai tartalommal felülmúlja a szeptember 1-én megjelent 61-es szám. Filmről, filmszínészről, filmszínészekről és rádióról közöl érdekesnél-érdekesebb cikkeket. Különös figyelmet érdemelnek Adorján Péter, a lap főszerkesztője által írt Apróságok, valamint a többi: Filmszínész, aki önmagával találkozik, Riválisok, Nem jó filmszínésznek a férje lenni stb. cikkek is. A rádió-rovat csupa érdekes és tanulságos közleményeket hoz. Kapható minden újságárusnál. Ára 8 lei. Minden példány magában foglalja a 6 leies kedvezményes mozijegy-szelvényt.

* A cionisták kongresszusa. Bécsből jelentik: A XIV. cionista kongresszus záróülése vasárnap délelőtt 12 órakor kezdődött. A felszólalók, úgy látszik, föl akarták használni az utolsó alkalmat mondanivalójuk előadására, mert az ülés egész délután és este tartott. Este 10 órakor egy órára félbeszakították a tanácskozást, de 11 órakor ismét folytatták az ülést, amely előreláthatóan csak reggel fel fog véget érni.

* A városi főpénztár értesíti a városi nyugdíjasokat, hogy nyugdíjüteményüket közbefizető pénzzárástól lebonyolítása miatt csak f. évi szeptember hó 4-én fizeti ki. A városi segélyeket a pénztár szeptember 9-én és 10-én fogja kifizetni. Gyámpénztári kezelés szeptember 1—8-ika között szünetel.

A Dicsőség útja

Atlantic nyári mozgó előadásának keretében fellép

Percel Sári

világhírű táncművész

* Halálozás. Kozma Micke kézimunka iparművész hosszú szenvedés után elhunyt. Temetése szerdán délelőtt 9 órakor lesz a Gyár-utca 2. számú gyásházánál.

* Héber nyelvből órákat adok. Dr. Kóhánai Rezső.

Darvas harisnyái legjobbak

•LEGUJABB•

Hátsó-India is Franciaország ellen fordul

Abd el Krim az utolsó emberig harcol

Párisból jelentik: Hanoi anámi császár letartóztatta a kancellárját és 11 udvari méltóságot, akik azzal vannak gyanúsítva, hogy összeesküvést szöttek ellene. Anám hátsóindiai francia gyarmat, császára a francia protektorátus alatt áll és nem a nép akaratából uralkodik. Ugyálszik a franciák alatt Hátsóindiai is megmozdult a föld. Nem lehetetlen, hogy az anámi esemény előjártéka egész Hátsóindia összefogásának a

francia gyarmatosítás ellen.

Tangerből jelentik, hogy Abd fokozza propagandáját a benszüllött zöttek. Felhívást intézett a riffi törzsek felé, amelyben kijelentette, hogy az elhagyott folytatja az utolsó szál emberig. Sem sem engedhet, mert a mohamedán világ rogtan kockán. Jelentik, hogy a riffi parkádja ellenére több hajó kikötött és reket és löszert vittek a riffekek.

Az ellenzék támadása a kormány ellen

Bukarestből jelentik: A mezőgazdasági kamarai választások hatása igazában még csak most érezhető, különösen politikai téren. A néppárt Jassiban naggyűlést tartott, amelyen Popovici Dori volt miniszter elnökölt. Popovici az, aki egy pillanatig sem helyeselte a liberálisokkal való szövetséget, most a gyűlésen élesen kikelt a liberális uralom ellen. Ez a választás — ugymond — a liberálisok utolsó ténykedése kell, hogy legyen.

Bukarestben Goldis László a mezőgazdasági

gi kamarai választásokkal kapcsolatban közölte az utasításokat.

— Bárhol, ahol alkotmányos kormány — mondotta — amikor a közvélemény nyilvánul, le kellett volna, hogy ment a fiktív alkotmány országában nem mondott le. De az ellenzék győzelem nem maradhat el és a kormányoznia kell. Bukaresti jelentések szerint a mezőgazdasági kamarai választások sikere miatt több prefektus lemondott.

* Beíratások az állami iskolába. Az összes állami elemi iskolákban a beíratások szeptember hó 1-től 10-ig tartanak. Felhívom a szülőket, hogy tanköteless gyermekeiket ezen idő alatt okvetlen beíratassák, mert ellenesetben a törvény rendelkezése szerint pénzbüntetéssel sújtának. All. elemi iskolák gondnokai.

* Fontos tudnivalók azok számára, akik utazni akarnak. A Waggon-Lits-társulat váradi ügynöksége, amely a Hegedüs Hirlapirodában van, figyelmezteti az utazó közönséget, hogy a halálkocsi-kalauznak, illetve az étkezésközi pincéreknek nem jár külön borraival, mert ezen a címen a halálkocsi-jegy árához, illetve az étkezés számlájához az összeg 10 százalékat hozzászámítják. Ennek a 10 százalékos pótlékának a maximuma azonban sohasem lehet több 60 lejnél.

A világ bármely városában tartandó mintavásárra szóló kedvezményes vasúti jegyek kaphatók a Waggon-Lits-társulat váradi ügynökségénél a Hegedüs Hirlapirodában. — Vasúti jegyet helyjegyeket venni a világ bármely vonatának étkezésközi járára.

Percel Sári

európai körutjában mindenütt a legnagyobb sikereket aratta

* Akar ön utazni Abbáziába, Marienbadba, Constantza, Siófokra, Reichenhallba, Ostendébe, Biarritzba, vagy a világ bármely városába. Jegyet, halálkocsi-jegyet és vizumot vehet a Nemzetközi Halálkocsi-társaság nagyváradi irodájában (Hegedüs Hirlapiroda).

* Orbán Sándor testnevelő iskolájában a téli szezon szeptember hó 7-én megkezdődik. Fölvétetnek: kisgyermek (fiúk és lányok), középiskolai tanulók, felnőtt leányok, asszonyok és urak. Beíratkozni lehet naponta délelőtt 9—1-ig és délután 4—8-ig Str. Rimanóczy-u. 13.

Nagymennyiségű finom színes férfiingek majdnem félárban kerülnek eladásra Weisz és Kardos Központi áruházában, Bul. Reg. Ferdinand sarok Moskovits-palota

* Láposy zeneiskola Bethlen-u. 20. Hegedüs, zongora és zeneelméleti tanszakkal. Feivesz fiú- és leány-növendékeket, kezdőket, haladókat. Akadémiai előkészítés. Felnőttek részére külön tanfolyam. Az előadások kezdete szeptember 7.

* Legszébb és leginomabb kivétel férfi borkabátok megrendelhetők. „C” ruhaszalon Bul. Reg. Rerd. 20. Ezek Victoria 1.

* Legjobb telefonkészülék villanymanometer raktárról. Telefon és villany, minden fémipari és esztérga-munkát igen szolid áron vállal Rajz mechanikus, Szalárdi-utca 9. Telefon 51.

* Aki bármilyen textilárut, női ruha- és télikabát-szövetet, fehérneműt, bársonyt, szőnyeget, stb. igényesen és olcsón akar vásárolni, az kétségtelenül a HELLAS RT. részlettel (Kossuth-u. 14.), ahol mindent 20 havi részletfizetésre készpénzárak kaphat meg.

Concert zongora rövid 28.000 leier K. Bul. Regele Ferd. 14. STERNBERG

•TÖZSDE•

Zürich, augusztus 31. (Nyitás) 1285, Páris 2425, Newyork 51625, Prága 250650, Bukarest 255, Budapest 7255.

Budapest, augusztus 31. Az ellenzék hítfői zárlatai: Angol Magyar 3 mitől 68, Borsodmisk. 193, Borsodi Fegyver 710, Guttman 498, Nasici 2008, Hitel 338, Olasz bank 16, Első budai Köszén 3035, Ganz Dan. 2630, Cukor lamvasut 390, Osztrák Hitel 124, Kerebank 990, Beocsini 1140, Urikányi 107 Vil. 1355, Ofa 560, Tröszt 243.

Budapest, augusztus 31. A garde zárlatai: Tiszavidéki buza 382,5, e rozsz 267, takarmányárpa 280, sörárpa 250, tengeri 270, repce 580, korpa 190.

Bukarest, augusztus 31. (Zárlat) 950, London 982, Newyork 201, Milánó 3910, Bécs 2830, Prága 600. V. Font 965, francia frank 965, svájci frank 750, dinár 350, dollár 200, osztrák 28, 27,5, szokol 580.

Zürich, augusztus 31. (Zárlat) 12290, Amsterdam 20790, Newyork 51625, Prága 25065, Páris 2420, Milánó 1940, Budapest 7270, Belgrád 92250, Bukarest 92,5, Bécs 7275.

A külföldi vasúti jegyeket mind szigorúan a napi kurzuson árusítja a Nemzetközi Halálkocsi-társaság nagyváradi (Hegedüs Hirlapiroda).

Preci- ziók fogaskerek gyártás Str. Alex

SPORT

AMTE—NAC 1:0 (1:0)
...időben a sok esőzés következtében
...pályán került szembe a NAC az
...munkáscsapattal. A NAC-on az első per-
...érezhető volt a teljes indiszpozíció
...oka annak, hogy a kevésbé kombina-
...pegyű aradi csapat győzött felette. A
...Balogh János bíró vezette.

TÖREKVES—VICTORIA 4:3.
KAC—TÖREKVES 1:0.

Nagyvárad Törökves kolozsvári szereplése
...a legszerecsesebb. Szombaton dél-
...tóriával állottak szembe és a kolozs-
...első felidőben végig vezettek és
...elményt értek el a Törökvéssel szem-
...sodik felidőben nagyon heves küzde-
...lött ki és a mérkőzés 4:3 arányban
...Törökves javára.

...a KAC-cal mérkőzött a Török-
...mérkőzés elején a bíró Székelyt kiállí-
...meggyöngyölt Törökves nem volt ké-
...títen. A mérkőzést Nagy Lajos (Ko-
...zette.

...tai SC—Nagyvárad CFR 4:1 (2:0).
...dó várad csapat még nem tud ko-
...dukálni és a különben is durvaskodó
...főlényes győzelmet arattak.

DAPESTI SPORTESEMÉNYEK
MTK—FTC 4:1 (2:0).

...asszal eldöntetlenül maradt országos
...ntó mérkőzést 15.000 néző előtt va-
...szította le az MTK és az FTC. Az
...4:1 (2:0), nem reális kifejezője az
...oknak. Az FTC láthatólag nagy bal-
...el küzdött, számos kornereből egyet
...esített, mivel csatársora nem össze-
...gyűttes. Az MTK minden helyzetet ki-
...csatársorának köszönheti irreálisnak
...zelmét.

...kezd, de azonnal az FTC veszi át a
...a nehéz helyzeteket azonban Kemete
...a menti. Stecovits tautjáért megítélt
...sból Molnár az MTK vezető gólját
...élyes FTC-támadások következnek,
...z egyenlítés helyett ismét az MTK jut
...olnár révén. Második felidőben FTC
...játsszik, mégis az MTK jut főlénybe.
...dménytelen kórner után Jenny lelut,
...Orth gyönyörű lövéssel góllá értéke-
...erős támadással felel, 13-ik percben
...z MTK védelmét kijátszva egyéni já-
...t lö. Tovább is FTC támad, azonban
...énytelen kórnerrel többet nem tud el-
...percben MTK előretör és kapuelőtti
...ból Orth a negyedik gólt lövi. A já-
...kezdve ellaposodik és FTC-támadás-
...et.

ELSŐOSZTALYU EREDMÉNYEK:

er. IVE—VAC 2:1 (0:1). A négy tartá-
...zó VAC hatalmas lendülettel Klopfer
...szerzi a vezetést, amelyet a második
...kifulladásra kénytelen a III. ker-nek át-

KAC 6:3 (4:1).
—33 FC. 2:0 (1:0).
C—ETC 0:0.

országn—Norvégia 7:3 (4:2).

VAC országos uszóversenye

...ország 800 m. gyorsuszó bajnoksága.
...z, Eger 11.29.2. 2. Fehér 100 m. mell-
...Sipos MTK 12.12. 2. Glück VAC. Négy-
...m. vegyes staféta. 1. MTK 5.33.2. 2.
...ugrás. 1. Lenhardt OTE. 2. Szalai VAC
...lepetés. Hölgyugrás. 1. Gorszter Klári
...Nemes Olga VAC. MAC—VAC 2:1.
...izipólómeccs.

...b damaszt asztalneműekben dus választék
...és Rózsa vászon és női divatruházában

...s. A mélyen tisztelt hölgyközönség szíves
...telhívjuk, hogy a legutolsó őszi és téli
...p udonsasaink megérkeztek. —
...atosabb köpeny, kosztim, valamint eisorendű
...rhák készítését szolid árán mellett megkezdjük

p Dániel és Nővére
...szalon, Str. D. Cantemir (Beothy Ö.-u.) 30.
...szám 1000. Telefon szám 1000.

„OXIDOL“
Prof. Dr BABEŞ
PREZERVATIV

Antiszeptikus női betegségek ellen. Nélkülöz-
hetetlen intim női tóaletteknél. Kapható minden
gyógyszertárban és drogériában. Főlerakat:
SOC. „OMNIA“ BUCUREŞTI

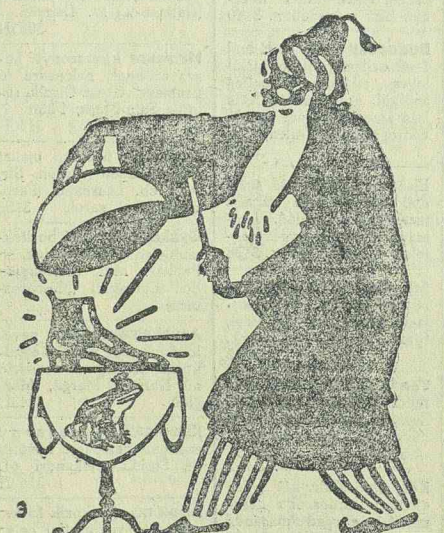
Publicare de licitaţiune minuendă

Gomitul şcolar de construcţie din comuna
Bucuroaia judeţul Bihor prin aceasta publică concurs
pentru darea în interprimdere lucrărilor de
tamplar la şcoala de stat şi locuinţa învăţătoresii
din aceasta comuna. Se vor primi numai oferte în
scris sigilate. Concurenţii vor avea a depune un vadiu
de 10 % din suma ofertei în bani gata sau în libele
de depunere. Planul se poate vedea în oarecare zi
la biroul notarial Drăgeşti.

Concursul se va ţinea în ziua de 5. septemvrie
1925 oara 9 a. m. în localul notariatului Drăgeşti.
Bucuroia la 26 August 1925.

Comitetul şcolar de construcţie
Bucuroia

Géphimzést, tamburirozást
elsőrendű bécsi munkaerővel ju-
tányosan vállalkunk.
HORVÁTNÉ ÉS FENYVESNÉ
kézimunkaüzlet, Str. Teatrului (Színház-u.) 4.

Régi cipő, nem bánom!
Erdal! Egy, kettő, három!
Fényesebb lesz a napnál,
Olcsón tükörfényt kaptál.

Erdal

Óvakodjunk a silány utánzatoktól!
Figyeljünk minden dobozon a védjegyre:
Béka koronával a fejen!

A Nagyvárad Bőröndáru és Táskagyár

Oradea-Mare, Strada Cuza Voda (v. Szacsavay-utca) 18. szám alatti gyári helyiségében az összes
regie felszámítása nélkül
A garantált vulkán fibre bőröndök árai:
50 35 60 65 70 75 cm
342 396 650 705 758 814 Lei

Gyári perzsa
Argaman, Spárta stb. új szőnyegek, perzsamin-
tájuk sikerült vétel folytán jutányos árban
részletre is kaphatók
STERNBERG, régiségkereskedő, Reg. Ferdinand 14.

Az ördög fekete,
de még sem olyan fekete,
mint a

SAS
védjegyű
cipőkrém!
Képvisező: Kirschner Vilmos
Oradea-Mare, Str. Cosbuc 11.

Publicare de licitaţiune minuendă

Comitetul şcolar de construcţie din comuna
Drăgeşti (Jud. Bihor) prin aceasta publică concurs
pentru darea în interprimdere repararea şcoalei de
stat din acesta comună. Se vor primi numai oferte în
scris sigilate. Concurenţii vor avea a depune un
vadiu de 10 % din suma ofertei în banii gata sau în li-
bele de depunere.

Planul se poate vedea în oricare zi la biroul
notarial Drăgeşti.

Concursul se va ţinea în ziua de 5 sep-
temvrie 1925. oara 9 a. m. în biroul notarial din
Drăgeşti.

Drăgeşti la 29 August 1925.
Comitetul şcolar de construcţie
Drăgeşti

Tescheni vajjal
csak a gróf Pongrácz-féle uradalmi teavai egyenlő
minőségű. Kapható WURST-cégnél, Bul. Reg. Ferd.
TELEFON 40.

Eladó: Str. Oltenia (Csengeri-u), háromszobás
magánház 200.000; háromszobás, fürdő-
szobás szép villa 440.000; I. C. Braţianu (Szaniszló-u.)
mellett háromlakásos 500.000; Str. Ladislau (Körös-u.)
mellett ötlakásos jökarban 300.000; Str. Ep. Ciorogariu
(Uri-u.) magánház 750.000. Bul. Reg. Ferdinand (Rákóczi-
u.) mellett ötszobás magánház 650.000; jövedelmező
üzletes ház 300.000; mindenütt átadó lakással. Házak,
telkek, szőlők, földbirtokok.
Csapó, Str. Szitarovszky 7.

